ΤΡΙΑ ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΙΜΑΝΤΟΡΙΑΣ (2023–2026)

Συνέντευξη Μητροπολίτου Φλωρίνης, Πρεσπών και Εορδαίας Ειρηναίου

1. Τρία χρόνια ποιμαντορίας. Τι κρατάτε από αυτή τη διαδρομή;

Ερώτηση: Σεβασμιώτατε, τρία χρόνια μετά την εκλογή σας στην ακριτική Ιερά Μητρόπολη Φλωρίνης, Πρεσπών και Εορδαίας, ποια στιγμή αυτής της διαδρομής έχει χαραχθεί βαθύτερα στην καρδιά σας; Τι κρατάτε από τις πρώτες ημέρες της ποιμαντορίας σας μέχρι σήμερα και πόσο σας έχει αλλάξει προσωπικά αυτή η τριετία;

Απάντηση:

Τρία χρόνια συμπληρώθηκαν από την ημέρα που η Εκκλησία μού εμπιστεύθηκε την ποιμαντική ευθύνη αυτού του ευλογημένου τόπου. Τρία χρόνια γεμάτα εμπειρίες, συγκινήσεις, αγωνίες, δυσκολίες, αλλά και πολλές ευλογίες. Αν υπάρχει μια ημέρα που παραμένει βαθιά χαραγμένη στην καρδιά μου, αυτή είναι η 19η Νοεμβρίου 2023, η ημέρα της ενθρονίσεώς μου στον Ιερό Μητροπολιτικό Ναό Αγίου Παντελεήμονος Φλώρινας. Εκείνη την ημέρα αισθάνθηκα ότι η αρχιερωσύνη δεν αποτελεί μια τιμητική διάκριση, αλλά έναν σταυρό ευθύνης και διακονίας, τον οποίο καλείσαι να σηκώσεις για τον Χριστό και τον λαό Του.

Ιδιαίτερη τιμή και ευλογία αποτέλεσε η παρουσία του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Ιερωνύμου, προς τον οποίο αισθάνομαι βαθιά ευγνωμοσύνη, σεβασμό και θαυμασμό. Εξίσου συγκινητική υπήρξε η παρουσία του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Γέροντος Δέρκων κ. Αποστόλου, ο οποίος εκπροσώπησε τον Παναγιώτατο Οικουμενικό Πατριάρχη κ. Βαρθολομαίο. Δεν μπορώ, βεβαίως, να παραλείψω την παρουσία του δικού μου Γέροντος, του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου

Αλεξανδρουπόλεως κ. Ανθίμου, κοντά στον οποίο διακόνησα επί δεκαεννέα χρόνια. Είναι ο πνευματικός μου πατέρας, ο άνθρωπος που με καθοδήγησε, με δίδαξε και μου εμπιστεύθηκε σημαντικές διοικητικές ευθύνες. Με τις ευχές του ξεκίνησα αυτή τη νέα πορεία της ζωής μου.

Ιδιαίτερη θέση στην καρδιά μου έχει και ο σεβαστός προκάτοχός μου, ο Γέροντάς μας Μητροπολίτης πρώην Φλωρίνης κ. Θεόκλητος, ο πνευματικός πατέρας αυτής της Μητροπόλεως. Επί είκοσι τέσσερα χρόνια διακόνησε με ταπείνωση, αγάπη, υπομονή και αφοσίωση τον λαό του Θεού. Η παρουσία του εκείνη την ημέρα είχε ξεχωριστή σημασία, διότι μου υπενθύμισε ότι δεν ερχόμουν σε έναν τόπο χωρίς ιστορία. Ερχόμουν να συνεχίσω μια μεγάλη πνευματική παρακαταθήκη, που σφραγίστηκε από την αγωνιστική μορφή του μακαριστού Μητροπολίτου Αυγουστίνου και συνεχίστηκε με την πολύχρονη και ευλογημένη ποιμαντορία του Γέροντός Μητροπολίτου μας κ. Θεοκλήτου. Θυμάμαι ακόμη με σεβασμό και ευγνωμοσύνη τον Μητροπολίτη Γρεβενών κ. Δαβίδ, ο οποίος διακόνησε ως Τοποτηρητής, τους πολλούς Αρχιερείς, τους κληρικούς, τους εκπροσώπους των αρχών και, κυρίως, τον ευλογημένο λαό που με υποδέχθηκε με τόση αγάπη.

Ξέρετε, από τον ακριτικό Έβρο ήρθα στην ακριτική Δυτική Μακεδονία. Άλλαξα τόπο διακονίας, δεν άλλαξα όμως την αγάπη μου για την Εκκλησία και τον άνθρωπο. Στη Φλώρινα, στις Πρέσπες, στο Αμύνταιο και στην Εορδαία συνάντησα έναν λαό με βαθιά πίστη, ιστορική συνείδηση, εργατικότητα και μεγάλη αγάπη για τον τόπο του. Συνάντησα όμως και σοβαρά προβλήματα. Το δημογραφικό, την ανεργία, την απολιγνιτοποίηση, την εγκατάλειψη των χωριών, την αγωνία των νέων ανθρώπων για το αύριο. Όλα αυτά δεν αποτελούν για εμένα απλώς θέματα που διαβάζω στις εφημερίδες. Είναι η καθημερινότητα των ανθρώπων που η Εκκλησία μού εμπιστεύθηκε να ποιμάνω.

Με ρωτάτε αν με άλλαξε αυτή η τριετία. Ασφαλώς. Με έκανε περισσότερο απαιτητικό από τον εαυτό μου, υπομονετικό με τους άλλους και με βοήθησε να κατανοήσω βαθύτερα ότι ο Επίσκοπος δεν μπορεί να διακονεί τον λαό του από την απόσταση ενός γραφείου. Πρέπει να βρίσκεται κοντά στον άνθρωπο, στον Ναό, στο σχολείο,

στο νοσοκομείο, στην αγορά, στο μικρό χωριό. Να γνωρίζει όχι μόνο τα ονόματα των ανθρώπων, αλλά και τις αγωνίες τους. Δεν αρκεί να μιλάς για την αγάπη. Πρέπει ο άνθρωπος να τη συναντά στη συμπεριφορά σου, στην επικοινωνία σου και στις πράξεις σου.

Δεν θα ισχυριστώ ότι πραγματοποιήσαμε όσα επιθυμούσαμε. Έγιναν αρκετά, αλλά απομένουν ακόμη περισσότερα. Και επιτρέψτε μου να πω ότι ο Επίσκοπος που θεωρεί πως τα έχει επιτύχει όλα, μάλλον έχει πάψει να βλέπει τις ανάγκες του λαού του. Γι' αυτό θέλω να συνεχίσουμε με ταπείνωση, συνεργασία, επιμονή, ενότητα και συγκεκριμένους στόχους. Διότι η αξία μιας ποιμαντορίας δεν μετριέται μόνο από τα έργα που πραγματοποιούνται, αλλά από το πνεύμα που καλλιεργείται, από την εμπιστοσύνη που δημιουργείται και από τους ανθρώπους που βρίσκουν μέσα στην Εκκλησία παρηγοριά, ελπίδα και τον δρόμο προς τον Χριστό.

2. Ψυχογηριατρικό Κέντρο. Όταν η συνεργασία γίνεται πράξη

Ερώτηση: Η εξασφάλιση χρηματοδότησης περίπου 15,3 εκατομμυρίων ευρώ για το Κέντρο Φροντίδας Ηλικιωμένων και ΑμεΑ στην Πτολεμαΐδα, που περιλαμβάνει και Ψυχογηριατρικό Κέντρο, αποτελεί σημαντικό επίτευγμα της τριετίας και καρπό συνεργασίας της Εκκλησίας, των Δήμων και της Περιφέρειας. Σε μια εποχή που συχνά διαπιστώνεται δυσκολία συνεννόησης μεταξύ των φορέων, ποιο ήταν το μυστικό αυτής της συνεργασίας; Μπορεί να αποτελέσει παράδειγμα και για άλλες πρωτοβουλίες στην περιοχή μας; Και ποιο είναι το επόμενο καθοριστικό βήμα για να περάσει το έργο από τον σχεδιασμό στην πραγματική λειτουργία; Μήπως υπάρχει κίνδυνος να μείνει μόνο στον σχεδιασμό και να μην προχωρήσει;

Απάντηση:

Θα ξεκινήσω από το τελευταίο ερώτημά σας, γιατί θεωρώ ότι είναι και το πιο ουσιαστικό. Δεν μας ενδιαφέρει να ανακοινώνουμε εντυπωσιακά ποσά και μεγάλα έργα, εάν αυτά δεν πρόκειται να

προσφέρουν πραγματική ωφέλεια στον άνθρωπο. Η εξασφάλιση χρηματοδότησης για το Κέντρο Φροντίδας Ηλικιωμένων και ΑμεΑ στην Πτολεμαΐδα, συνολικού προϋπολογισμού 15.289.599,98 ευρώ, αποτελεί μια ιδιαίτερα σημαντική εξέλιξη. Η σχετική απόφαση ένταξης εκδόθηκε στις 27 Αυγούστου 2026 και το εγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα προβλέπει ολοκλήρωση του έργου στις 10 Δεκεμβρίου 2030. Επομένως, δεν μιλούμε πλέον για μια απλή ιδέα ή για μια γενική εξαγγελία. Μιλούμε για μια συγκεκριμένη προσπάθεια που έχει περάσει σε νέα φάση, με εξασφαλισμένους πόρους και προσδιορισμένο πλαίσιο υλοποίησης.

Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι τελείωσε η δουλειά μας. Αντιθέτως, τώρα αρχίζει μια εξίσου απαιτητική περίοδος. Χρειάζεται να προχωρήσουν οι προβλεπόμενες τεχνικές και διοικητικές διαδικασίες, να υπάρχει συνεχής παρακολούθηση και να αντιμετωπίζονται εγκαίρως οι δυσκολίες που ενδεχομένως θα παρουσιαστούν. Δεν δικαιούμαστε να επαναπαυθούμε στην έγκριση ενός μεγάλου ποσού. Οφείλουμε να εργαστούμε ώστε η χρηματοδότηση να μετατραπεί σε ένα ολοκληρωμένο και λειτουργικό έργο. Οι πολίτες έχουν ακούσει κατά καιρούς πολλές εξαγγελίες και δικαιολογημένα ζητούν αποτελέσματα. Γι' αυτό και εμείς πρέπει να είμαστε προσεκτικοί σε όσα υποσχόμαστε και συνεπείς σε όσα αναλαμβάνουμε.

Θέλω όμως να σταθώ κυρίως στους ανθρώπους για τους οποίους ξεκίνησε αυτή η προσπάθεια. Υπάρχουν ηλικιωμένοι που χρειάζονται εξειδικευμένη φροντίδα, συνάνθρωποί μας με σοβαρά προβλήματα υγείας και οικογένειες που σηκώνουν καθημερινά έναν ιδιαίτερα δύσκολο σταυρό. Για όλους αυτούς τους ανθρώπους αγωνιζόμαστε. Επιδιώκουμε να δημιουργηθεί μια σύγχρονη δομή που θα προσφέρει αξιοπρεπή περίθαλψη, φροντίδα και προστασία. Παράλληλα, με τη λειτουργία της προβλέπεται να δημιουργηθούν πενήντα (50) νέες θέσεις εργασίας, που είναι ιδιαίτερα αναγκαίες για την περιοχή μας. Συνεπώς, δεν πρόκειται μόνο για μια προνοιακή πρωτοβουλία, αλλά και για μια παρέμβαση με ουσιαστική κοινωνική και αναπτυξιακή σημασία.

Θέλω, μάλιστα, να επισημάνω ότι η αναπτυξιακή διάσταση αυτού του έργου δεν περιορίζεται μόνο στις θέσεις εργασίας. Η

λειτουργία μιας τόσο σημαντικής προνοιακής δομής μπορεί να προσφέρει μια επιπλέον οικονομική ανάσα στην αγορά της περιοχής. Θα υπάρχουν καθημερινές ανάγκες για τρόφιμα, είδη πρώτης ανάγκης, φαρμακευτικό και υγειονομικό υλικό, εξοπλισμό και διάφορα άλλα αγαθά και υπηρεσίες. Επιδίωξή μας είναι, όπου αυτό είναι εφικτό και σύμφωνα με τις προβλεπόμενες διαδικασίες, οι προμήθειες αυτές να πραγματοποιούνται από επιχειρήσεις του τόπου μας. Θέλουμε, δηλαδή, ένα έργο που δημιουργείται για να υπηρετήσει τον άνθρωπο να συμβάλει παράλληλα στη στήριξη της τοπικής επιχειρηματικότητας και οικονομίας. Διότι η πραγματική ανάπτυξη δεν εξαντλείται στην κατασκευή ενός κτιρίου. Αποκτά διάρκεια όταν δημιουργεί εργασία, στηρίζει οικογένειες και προσφέρει νέες δυνατότητες στην κοινωνία.

Με ρωτάτε ποιο ήταν το μυστικό της συνεργασίας. Δεν υπήρξε κάποιο ιδιαίτερο μυστικό. Υπήρξε ένας κοινός σκοπός. Η Εκκλησία ανέλαβε την πρωτοβουλία, η Ελληνική Πολιτεία ανταποκρίθηκε και οι τοπικοί φορείς συνέβαλαν από τη δική τους θέση ευθύνης. Θέλω να ευχαριστήσω όλους όσοι εργάστηκαν και βοήθησαν για την προώθηση αυτού του έργου. Κανείς δεν δικαιούται να το αντιμετωπίζει ως προσωπικό του επίτευγμα. Είναι αποτέλεσμα συλλογικής προσπάθειας. Και εδώ επιτρέψτε μου μια παρατήρηση. Πολλές φορές στον τόπο μας χάνουμε πολύτιμο χρόνο συζητώντας ποιος είχε πρώτος μια ιδέα, ποιος θα εμφανιστεί στη φωτογραφία και ποιος θα πάρει τα εύσημα. Εγώ θα προτιμούσα να συζητούμε ποιος θα αναλάβει την περισσότερη δουλειά!

Αυτό έχει ανάγκη η περιοχή μας. Συνεργασία, συνεννόηση και αποτέλεσμα. Η Εκκλησία δεν μπορεί να υποκαταστήσει την Πολιτεία, ούτε άλλωστε αυτός είναι ο ρόλος της. Μπορεί όμως να αποτελέσει έναν ουσιαστικό και αξιόπιστο συνεργάτη της, ιδιαίτερα σε ζητήματα κοινωνικής φροντίδας. Όταν το πρόβλημα είναι μεγαλύτερο από τις προσωπικές φιλοδοξίες, μπορούμε να καθίσουμε όλοι στο ίδιο τραπέζι και να εργαστούμε για μια κοινή λύση. Αυτό το πνεύμα θα ήθελα να διατηρήσουμε και σε άλλες πρωτοβουλίες που αφορούν τον τόπο μας.

Θα θεωρήσω το Κέντρο πραγματικά επιτυχημένο όταν αρχίσει να προσφέρει υπηρεσίες στους ανθρώπους που το έχουν ανάγκη.

Όταν ένας ηλικιωμένος βρει εκεί αξιοπρεπή φροντίδα και μια οικογένεια αισθανθεί ότι δεν είναι μόνη στον αγώνα της, τότε θα μπορούμε να πούμε ότι αυτή η μεγάλη προσπάθεια απέδωσε καρπούς. Γιατί τα χρήματα έχουν αξία όταν μετατρέπονται σε έργα και τα έργα αποκτούν πραγματικό νόημα όταν υπηρετούν τον άνθρωπο. Αυτό είναι το δικό μας κριτήριο.

3. Οι «Άγγελοι της Αναστάσεως» και η πολιτική ουδετερότητα της Εκκλησίας

Ερώτηση: Η αναφορά σας στους «Αγγέλους της Αναστάσεως», αλλά και οι δηλώσεις σας κατά τον αγιασμό πολιτικού γραφείου, προκάλεσαν αντιδράσεις, με το ΠΑΣΟΚ Φλώρινας να θέτει ζήτημα πολιτικής ουδετερότητας της Εκκλησίας. Εσείς δώσατε τις δικές σας διευκρινίσεις. Γιατί πιστεύετε ότι ο λόγος ενός Επισκόπου σήμερα αποκτά τόσο εύκολα πολιτικές διαστάσεις; Μήπως ορισμένες διατυπώσεις αφήνουν περιθώρια παρερμηνειών και πού τοποθετείτε ο ίδιος τα όρια ανάμεσα στην ποιμαντική ευθύνη και την πολιτική παρέμβαση;

Απάντηση:

Χαίρομαι που μου δίνετε την ευκαιρία να τοποθετηθώ και πάλι σε αυτό το ζήτημα, διότι θεωρώ ότι χρειάζεται να ξεκαθαρίσουμε ορισμένες βασικές αρχές. Πρώτα από όλα, η Εκκλησία δεν είναι πολιτικό κόμμα και ο Επίσκοπος δεν αποτελεί εκπρόσωπο καμίας κυβερνήσεως. Η αποστολή μας είναι πνευματική και ποιμαντική. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι οφείλουμε να παραμένουμε αδιάφοροι απέναντι στην κοινωνία και στις αγωνίες των ανθρώπων. Όταν ένας τόπος αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα, ο Επίσκοπος δεν μπορεί να σιωπά με τη δικαιολογία ότι τα ίδια προβλήματα απασχολούν και την πολιτική ζωή.

Σε ό,τι αφορά τη φράση «Άγγελοι της Αναστάσεως», έχω ήδη δώσει τις απαραίτητες διευκρινίσεις. Ο χαρακτηρισμός αφορούσε το έργο και όχι τα πρόσωπα. Η λέξη «άγγελος» σημαίνει αγγελιοφόρος,

εκείνος που μεταφέρει ένα μήνυμα. Στην προκειμένη περίπτωση αναφέρθηκα στο μήνυμα ελπίδας και ανασυγκρότησης που έχει ανάγκη η Δυτική Μακεδονία, μια περιοχή η οποία δοκιμάζεται από την απολιγνιτοποίηση και αναζητεί νέες αναπτυξιακές δυνατότητες. Δεν απέδωσα αγιότητα σε πολιτικά πρόσωπα, ούτε βεβαίως ταύτισα την Ανάσταση του Χριστού με κάποιο κυβερνητικό πρόγραμμα. Αναφέρθηκα στην ανάγκη να δημιουργηθούν πραγματικές προοπτικές για έναν τόπο που κινδυνεύει να χάσει τους νέους ανθρώπους του.

Το ουσιαστικότερο όμως ζήτημα είναι η σχέση της Εκκλησίας με την Πολιτεία. Η δική μου θέση είναι ξεκάθαρη. Η Εκκλησία έχει χρέος να συνεργάζεται με την εκάστοτε κυβέρνηση για το καλό του τόπου και των ανθρώπων του. Και προσέξτε, λέγω με την εκάστοτε κυβέρνηση, όχι με μια συγκεκριμένη πολιτική παράταξη ή με ορισμένα πολιτικά πρόσωπα. Στο δημοκρατικό μας πολίτευμα ο λαός εκλέγει τους αντιπροσώπους του και η κυβέρνηση συγκροτείται σύμφωνα με τη συνταγματική και κοινοβουλευτική διαδικασία. Επομένως, όταν συνεργάζομαι με την κυβέρνηση, συνεργάζομαι με τους θεσμικούς εκπροσώπους της Πολιτείας, των οποίων η εξουσία αντλεί τη νομιμοποίησή της από τη δημοκρατική διαδικασία.

Και ερωτώ. Γιατί να αρνηθώ τη συνεργασία με ανθρώπους που έχουν αναλάβει θεσμικά την ευθύνη να κυβερνήσουν τη χώρα; Με ποιο δικαίωμα θα στερούσα από τους κατοίκους της Μητροπόλεώς μας μια δυνατότητα συνεργασίας που θα μπορούσε να οδηγήσει στην αντιμετώπιση ενός προβλήματος ή στην πραγματοποίηση ενός κοινωνικού έργου; Επειδή ορισμένοι διαφωνούν πολιτικά με την κυβέρνηση; Μα η Εκκλησία δεν καλείται να επιλέγει κυβερνήσεις. Οι πολίτες συμμετέχουν στις δημοκρατικές διαδικασίες και εμείς οφείλουμε να σεβόμαστε τους θεσμούς που συγκροτούνται μέσα από αυτές. Σήμερα κυβερνά μια πολιτική παράταξη, αύριο μπορεί να κυβερνά κάποια άλλη. Η δική μου ευθύνη απέναντι στη Φλώρινα, στις Πρέσπες, στο Αμύνταιο και στην Εορδαία δεν αλλάζει ανάλογα με το εκλογικό αποτέλεσμα.

Και επιτρέψτε μου να προσθέσω κάτι ακόμη. Ο Επίσκοπος είναι ελεύθερος ως πρόσωπο, διότι η επισκοπική του ιδιότητα είναι ισόβια. Δεν έχει ανάγκη κανένα κόμμα και κανέναν πολιτικό για να

διακονεί τον λαό του Θεού. Αντιθέτως, τα κόμματα και τα πρόσωπα της πολιτικής σκηνής αλλάζουν, συχνά μάλιστα μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα. Ο Επίσκοπος, όμως, δεν μπορεί να αλλάζει αρχές και προσανατολισμό ανάλογα με το ποιος κυβερνά. Παραμένει ποιμένας όλων, ανεξαρτήτως πολιτικών πεποιθήσεων.

Ας γίνω περισσότερο συγκεκριμένος. Πώς θα μπορούσα, για παράδειγμα, να υπογράψω μια συμφωνία για τη χρηματοδότηση ή την υλοποίηση ενός έργου με τον πρόεδρο της αξιωματικής αντιπολίτευσης κ. Νίκο Ανδρουλάκη ή με εκπροσώπους των άλλων κομμάτων της αντιπολίτευσης, όπως ο κ. Κυριάκος Βελόπουλος, ο κ. Δημήτρης Κουτσούμπας, η κ. Ζωή Κωνσταντοπούλου η κ. Ρένα Δούρου ή ο κ. Αλέξης Τσίπρας; Τους σεβόμαστε όλους, τους εκτιμούμε και αναγνωρίζουμε τον θεσμικό τους ρόλο. Ωστόσο, όσο βρίσκονται στην αντιπολίτευση, δεν έχουν την κυβερνητική αρμοδιότητα να αναλάβουν εκ μέρους της Πολιτείας τις δεσμεύσεις που απαιτούνται για την πραγματοποίηση τέτοιων έργων. Αυτό δεν αποτελεί προσωπική ή πολιτική επιλογή δική μου, αλλά στοιχειώδη σεβασμό στη λειτουργία των δημοκρατικών θεσμών. Εάν αύριο ο ελληνικός λαός εμπιστευθεί σε οποιονδήποτε από αυτούς την ευθύνη της διακυβέρνησης, θα συνεργαστώ με την ίδια χαρά, την ίδια προθυμία και το ίδιο πνεύμα συνεννόησης. Γιατί η συνεργασία της Εκκλησίας με την Πολιτεία δεν καθορίζεται από τα πρόσωπα που κυβερνούν, αλλά από τις ανάγκες των ανθρώπων που καλούμαστε να υπηρετήσουμε.

Η συνεργασία, βεβαίως, δεν σημαίνει ταύτιση. Ας το προσέξουμε αυτό σας παρακαλώ. Ο σεβασμός προς τους θεσμούς δεν σημαίνει ότι συμφωνούμε υποχρεωτικά με κάθε κυβερνητική απόφαση. Η Εκκλησία διατηρεί την πνευματική της ελευθερία, την οποία έχει ευθύνη να ασκεί με σύνεση και παρρησία, ιδιαίτερα όταν διαπιστώνει κοινωνικές αδικίες ή όταν οι ανάγκες των ανθρώπων δεν αντιμετωπίζονται. Έχουμε διακριτούς ρόλους, αλλά απευθυνόμαστε στους ίδιους πολίτες. Η Πολιτεία έχει τις δικές της αρμοδιότητες και η Εκκλησία τη δική της πνευματική αποστολή. Μπορούμε όμως να συνεργαζόμαστε εκεί όπου υπάρχει κοινός στόχος.

Θα σας δώσω ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα. Για το μεγάλο Κέντρο Φροντίδας Ηλικιωμένων και ΑμεΑ στην Πτολεμαΐδα

χρειάστηκε η συνεργασία με την Ελληνική Πολιτεία και τους αρμόδιους φορείς. Τι θα έπρεπε να κάνω; Να αρνηθώ μια τέτοια δυνατότητα επειδή η κυβέρνηση προέρχεται από μια συγκεκριμένη πολιτική παράταξη; Ασφαλώς όχι. Ο ηλικιωμένος που χρειάζεται φροντίδα δεν μας ρωτά ποιο κόμμα κυβερνά. Μας ρωτά αν μπορούμε να τον βοηθήσουμε. Το ίδιο ισχύει για την ανεργία, την απολιγνιτοποίηση, τη στήριξη της οικογένειας και την εγκατάλειψη των χωριών. Αυτά τα προβλήματα δεν έχουν κομματική ταυτότητα και δεν πρέπει να γίνονται αντικείμενο μικροπολιτικής εκμετάλλευσης.

Αναγνωρίζω, ασφαλώς, ότι ο λόγος ενός Επισκόπου έχει ιδιαίτερη βαρύτητα και χρειάζεται προσοχή στις δημόσιες διατυπώσεις. Δεν θεωρώ ότι βρισκόμαστε υπεράνω κριτικής, ούτε ότι κάθε παρατήρηση προέρχεται από κακή πρόθεση. Οφείλουμε όμως να κρίνουμε με βάση τα πραγματικά δεδομένα και όχι με βάση ερμηνείες που ενδέχεται να αλλοιώνουν το περιεχόμενο όσων ειπώθηκαν. Η Εκκλησία δεν υποδεικνύει στους πολίτες τι θα ψηφίσουν. Τους καλεί, όμως, σε ενότητα, αλληλεγγύη και κοινή προσπάθεια για το καλό του τόπου τους.

Η θέση μου, λοιπόν, είναι απλή και δεν επιδέχεται παρερμηνείες. Δεν συνεργάζομαι με κόμματα για να υπηρετήσω πολιτικά συμφέροντα. Συνεργάζομαι με τους θεσμούς για να υπηρετήσω τους ανθρώπους που μου εμπιστεύθηκε η εκκλησία. Και αυτή τη στάση θα συνεχίσω να τη διατηρώ, όποια κυβέρνηση και αν αναδεικνύει ο ελληνικός λαός.

4. Τα σύνορα αδειάζουν. Ποιος θα κρατήσει ζωντανή την ακριτική Ελλάδα;

Ερώτηση: Έχετε επισημάνει ότι τα σύνορα δεν προστατεύονται μόνο με λόγια, αλλά κυρίως με ανθρώπους. Τρία χρόνια τώρα επισκέπτεστε ακριτικά χωριά και συνομιλείτε με κατοίκους που βλέπουν τον τόπο τους να ερημώνει. Ποια εικόνα σας έχει προβληματίσει περισσότερο και τι θα λέγατε σε έναν νέο άνθρωπο που σκέφτεται να εγκαταλείψει την περιοχή; Μπορεί η

Εκκλησία να περάσει από τις διαπιστώσεις σε συγκεκριμένες πρωτοβουλίες για τη στήριξη των ακριτικών οικογενειών;

Απάντηση:

Επιτρέψτε μου εδώ να μιλήσω με την εμπειρία ενός ανθρώπου που γεννήθηκε στον Έβρο και σήμερα διακονεί στη Δυτική Μακεδονία. Γνωρίζω τι σημαίνει ακριτική Ελλάδα, τι σημαίνει να ζεις κοντά στα σύνορα, να αγαπάς τον τόπο σου και να αγωνίζεσαι καθημερινά για να παραμείνεις σε αυτόν. Το δημογραφικό αποτελεί τη σοβαρότερη πληγή της περιοχής μας. Δεν είναι όμως μόνο ζήτημα αριθμών. Είναι το σπίτι που κλείνει, το σχολείο που αδειάζει, το χωριό που χάνει τις παιδικές φωνές του. Αυτή είναι η πραγματικότητα που συναντούμε στις ποιμαντικές μας επισκέψεις και δεν έχουμε δικαίωμα να την ωραιοποιούμε.

Θα σας αναφέρω ένα χαρακτηριστικό στοιχείο που είχα επισημάνει δημόσια τον περασμένο Μάιο. Σύμφωνα με τα στοιχεία που είχαμε τότε στη διάθεσή μας, στον Δήμο Φλώρινας κατά το 2025 καταγράφηκαν 405 θάνατοι και μόλις 146 γεννήσεις. Αυτοί οι αριθμοί πρέπει να μας συγκλονίσουν. Δεν μπορούμε να μιλούμε για ανάπτυξη όταν ταυτόχρονα μειώνεται συνεχώς ο πληθυσμός. Δεν μπορούμε να σχεδιάζουμε το μέλλον ενός τόπου χωρίς να εξασφαλίζουμε ότι θα υπάρχουν άνθρωποι για να ζήσουν σε αυτόν. Η δημογραφική κρίση επηρεάζει την οικονομία, την παιδεία, την κοινωνική ζωή, ακόμη και τη λειτουργία των ενοριών μας.

Στα τέλη Σεπτεμβρίου επισκέφθηκα για μία ακόμη φορά την περιοχή των Πρεσπών. Συναντήθηκα με κατοίκους και συνομίλησα μαζί τους για τις καθημερινές τους δυσκολίες, ενώ επισκέφθηκα και το Δημοτικό Σχολείο Αγίου Γερμανού. Αυτές οι επισκέψεις έχουν για εμένα ιδιαίτερη σημασία, διότι σου επιτρέπουν να δεις την πραγματικότητα πέρα από τις υπηρεσιακές αναφορές. Όταν συναντάς τα παιδιά ενός ακριτικού σχολείου και τους εκπαιδευτικούς που εργάζονται εκεί, καταλαβαίνεις ότι η στήριξη της περιφέρειας δεν μπορεί να περιορίζεται σε γενικές διακηρύξεις. Χρειάζεται διαρκής παρουσία της Πολιτείας, υποδομές, εργασία και πραγματική φροντίδα για τους κατοίκους.

Αν ένας νέος άνθρωπος μου έλεγε ότι σκέφτεται να φύγει από την περιοχή της Δυτικής Μακεδονίας δεν θα έσπευδα να τον κατηγορήσω. Θα τον ρωτούσα πρώτα γιατί θέλει να φύγει. Εάν μου απαντούσε ότι δεν βρίσκει εργασία, ότι δυσκολεύεται να δημιουργήσει οικογένεια ή ότι δεν βλέπει προοπτική, πώς θα μπορούσα να του ζητήσω να παραμείνει χωρίς να έχει τη δυνατότητα αξιοπρεπούς ζωής; Δεν δικαιούμαι να απαιτώ από έναν νέο να παραμείνει άνεργος για να αποδείξει ότι αγαπά την πατρίδα του. Θέλουμε οι νέοι να μένουν στον τόπο τους από επιλογή, επειδή έχουν μέλλον, εργασία και δυνατότητες δημιουργίας.

Η Εκκλησία μπορεί να συμβάλει μέσα από κοινωνικές πρωτοβουλίες, συνεργασίες για τη στήριξη των οικογενειών και έργα που δημιουργούν νέες δυνατότητες απασχόλησης. Διερευνούμε, μεταξύ άλλων, δυνατότητες συνεργασίας για την ενίσχυση των οικογενειών. Παράλληλα, επιδιώκουμε την ανάπτυξη προνοιακών δομών που θα προσφέρουν υπηρεσίες και θέσεις εργασίας. Δεν πρέπει όμως να δημιουργούμε αυταπάτες. Η Εκκλησία δεν μπορεί από μόνη της να αναστρέψει τη δημογραφική κρίση. Χρειάζεται συνολικό σχέδιο της Πολιτείας, αξιοποίηση των πόρων της απολιγνιτοποίησης και ουσιαστική συνεργασία όλων των φορέων.

Θέλω να το πω με ιδιαίτερη έμφαση. Η ακριτική Ελλάδα δεν είναι η τελευταία γραμμή της πατρίδας μας. Είναι η πρώτη της γραμμή. Και αυτή η πρώτη γραμμή δεν μπορεί να παραμένει ζωντανή μόνο με εθνικούς πανηγυρικούς και επίσημες επισκέψεις. Χρειάζεται παιδιά στα σχολεία, νέους στις εργασίες τους, οικογένειες στα σπίτια και ανθρώπους που θα συνεχίσουν την ιστορία αυτού του τόπου. Γιατί τα σύνορα δεν είναι μόνο μια γραμμή στον χάρτη. Είναι οι άνθρωποι που ζουν, εργάζονται και δημιουργούν δίπλα τους.

5. Εθνικά ζητήματα. Πού τελειώνει η παράδοση και πού αρχίζει ο αλυτρωτισμός;

Ερώτηση: Με αφορμή περιστατικά σε πολιτιστικές εκδηλώσεις της Φλώρινας, τοποθετηθήκατε δημόσια για την

ιστορική αλήθεια και τον κίνδυνο αλυτρωτικών μηνυμάτων. Σε μια περιοχή με ιδιαίτερες ιστορικές και πολιτισμικές ευαισθησίες, πώς μπορεί η Εκκλησία να διακρίνει την αυθεντική τοπική παράδοση από την πολιτική εργαλειοποίησή της; Πώς υπερασπίζεται την ιστορική μνήμη χωρίς να δημιουργούνται νέες διαχωριστικές γραμμές μέσα στην κοινωνία;

Απάντηση:

Η Μακεδονία αποτελεί έναν τόπο με μεγάλη ιστορία, πλούσια πολιτιστική παράδοση και ανθρώπους που διατηρούν ζωντανές τις ρίζες τους. Ως Εκκλησία σεβόμαστε την αυθεντική τοπική παράδοση, τα τραγούδια, τους χορούς, τα έθιμα και τα γλωσσικά ιδιώματα που συνδέονται με τη ζωή των κατοίκων. Δεν έχουμε κανέναν λόγο να αντιμετωπίζουμε με καχυποψία την πολιτιστική κληρονομιά ενός τόπου. Αντιθέτως, οφείλουμε να τη γνωρίζουμε, να τη μελετούμε και να τη διαφυλάσσουμε. Η παράδοση συνδέει τις γενιές μεταξύ τους και αποτελεί σημαντικό στοιχείο της ιστορικής μνήμης.

Το πρόβλημα αρχίζει όταν ένα πολιτιστικό στοιχείο χρησιμοποιείται για να υπηρετήσει πολιτικές σκοπιμότητες που καλλιεργούν τον διχασμό ή προωθούν αλυτρωτικές αντιλήψεις. Εδώ χρειάζονται καθαρά όρια, ιστορική γνώση και υπεύθυνη στάση. Άλλο είναι ένα παραδοσιακό τραγούδι, ένας χορός ή μια τοπική ντοπιολαλιά και άλλο να αξιοποιούνται όλα αυτά ως μέσα μεταφοράς πολιτικών μηνυμάτων. Δεν είναι υπεύθυνο να στοχοποιούμε συλλήβδην ανθρώπους, συλλόγους ή κοινότητες με βάση υποψίες. Εξίσου ανεύθυνο όμως θα ήταν να παραμένουμε αδιάφοροι απέναντι σε συγκεκριμένα περιστατικά που επιχειρούν να αλλοιώσουν την ιστορική πραγματικότητα.

Η Εκκλησία έχει ιδιαίτερη ευθύνη σε έναν ακριτικό τόπο με τη συγκεκριμένη ιστορική διαδρομή. Δεν επιδιώκουμε να υποκαταστήσουμε τις αρμόδιες κρατικές αρχές, ούτε να δημιουργήσουμε νέες αντιπαλότητες. Επιθυμούμε να συμβάλουμε στην ιστορική αυτογνωσία, στην κοινωνική συνοχή και στην ειρηνική συνύπαρξη. Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο δίνουμε ιδιαίτερη σημασία σε επιστημονικές πρωτοβουλίες και ιστορικές εκδηλώσεις

που αναδεικνύουν τον Μακεδονικό Αγώνα, τη συμβολή της Εκκλησίας και την ιστορική πορεία της περιοχής μας. Θέλουμε οι νέοι να γνωρίζουν τα γεγονότα, να μελετούν τις πηγές και να σχηματίζουν άποψη με γνώση και υπευθυνότητα.

Θα ήθελα να επισημάνω και κάτι ακόμη. Η αγάπη για την πατρίδα δεν πρέπει να συγχέεται με την εχθρότητα απέναντι σε άλλους λαούς. Μπορούμε να σεβόμαστε τους γείτονές μας, να επιδιώκουμε σχέσεις ειρήνης και συνεργασίας και ταυτόχρονα να διατηρούμε την ιστορική μας αυτογνωσία. Η ειρηνική συνύπαρξη δεν προϋποθέτει την εγκατάλειψη της ιστορικής μας ταυτότητας. Ούτε όμως η υπεράσπισή της δικαιολογεί την καλλιέργεια του φανατισμού και της μισαλλοδοξίας.

Το μήνυμά μου είναι σαφές. Να προστατεύσουμε την ιστορία του τόπου μας, την κοινωνική του συνοχή και την ειρηνική συνύπαρξη. Δεν έχουμε την πολυτέλεια να επιτρέψουμε νέους διχασμούς, ιδιαίτερα σε μια περίοδο κατά την οποία αντιμετωπίζουμε τόσο σοβαρά κοινωνικά και οικονομικά προβλήματα. Δεν χρειάζεται να μισούμε κανέναν για να αγαπούμε την πατρίδα μας. Ούτε χρειάζεται να ξεχάσουμε την ιστορία μας για να αποδείξουμε ότι επιθυμούμε την ειρήνη. Αυτό θεωρώ ότι πρέπει να είναι το μέτρο της στάσεώς μας.

6. Εκκλησιαστικά έργα. Τι χτίζεται πέρα από τους τοίχους;

Ερώτηση: Η αποκατάσταση του Ιερού Ναού Αγίας Παρασκευής, η ανέγερση του Ιερού Ναϊδρίου του Αγίου Αγαθαγγέλου, η δημιουργία του νέου Διοικητικού Κέντρου και οι εργασίες στο Πνευματικό Κέντρο Αγίου Δημητρίου Μαυροπηγής, καθώς και η προετοιμασία για την ανέγερση του νέου Ιερού Ναού της ίδιας ενορίας στην Πτολεμαΐδα, συνθέτουν μια σημαντική οικοδομική δραστηριότητα κατά την πρώτη τριετία της ποιμαντορίας σας. Με ποια κριτήρια ιεραρχείτε αυτά τα έργα και πώς εξασφαλίζετε την ολοκλήρωσή τους; Το τελευταίο διάστημα ακούστηκαν αρκετά σχετικά με την αναγκαιότητα ορισμένων έργων, τη χρηματοδότηση και τη διαχείριση των χρημάτων. Τι απαντάτε σε αυτές τις επικρίσεις και σε όσους θεωρούν ότι η

Εκκλησία πρέπει να δίνει μεγαλύτερη προτεραιότητα στις κοινωνικές ανάγκες παρά στις κτιριακές υποδομές;

Απάντηση:

Χαίρομαι που μου θέτετε αυτή την ερώτηση, γιατί μου δίνετε την ευκαιρία να απαντήσω σε ορισμένα ζητήματα για τα οποία ακούστηκαν πολλά. Και επειδή μου αρέσει να μιλώ με πραγματικά στοιχεία, θα ξεκινήσω με μια φράση που συχνά διατυπώνω. «Η γνώμη, και μάλιστα η δημόσια, θέλει γνώση». Όλοι έχουμε δικαίωμα να εκφράζουμε την άποψή μας. Όταν όμως κρίνουμε δημόσια πρόσωπα, έργα και προσπάθειες, οφείλουμε να έχουμε προηγουμένως ενημερωθεί. Δεν ενοχλούμαι από την καλόπιστη κριτική. Εκείνο που με προβληματίζει είναι να διατυπώνονται κατηγορίες χωρίς να έχει προηγηθεί η αναζήτηση των πραγματικών γεγονότων. Και επιτρέψτε μου εδώ λίγο χιούμορ. Είναι εύκολο να χτίζουμε σενάρια στο διαδίκτυο. Το δύσκολο είναι να χτίζουμε έργα στην πραγματικότητα!

Ας πάρουμε, λοιπόν, τα πράγματα με τη σειρά. Ο Ιερός Ναός Αγίας Παρασκευής στη Φλώρινα παραμένει κλειστός από τον σεισμό του Ιανουαρίου 2022. Η αποκατάστασή του αποτελεί ένα μεγάλο και ιδιαίτερα απαιτητικό τεχνικό έργο. Δεν πρόκειται για μια απλή επισκευή ή για μερικές εργασίες συντηρήσεως. Χρειάζονται στατικές ενισχύσεις, εξειδικευμένες παρεμβάσεις, μελέτες, εγκρίσεις και σημαντικοί οικονομικοί πόροι. Ο προϋπολογισμός υπερβαίνει το ένα εκατομμύριο ευρώ και η αύξηση του κόστους των υλικών και των εργασιών δημιούργησε πρόσθετες οικονομικές απαιτήσεις.

Ακούστηκε, μεταξύ άλλων, ότι τα χρήματα για το έργο είχαν ήδη συγκεντρωθεί. Μα, αγαπητέ μου, εάν υπήρχαν όλα τα απαραίτητα χρήματα, γιατί να παραμένει κλειστός ο Ναός; Ποιος Επίσκοπος θα επιθυμούσε να στερείται ο λαός της Φλώρινας έναν Ιερό Ναό που αγαπά και στον οποίο έχει συνδέσει σημαντικές στιγμές της ζωής του; Εδώ δεν έχουμε να κάνουμε με προσωπικές επιθυμίες ή φιλοδοξίες. Έχουμε να αντιμετωπίσουμε μια πραγματική ανάγκη, με συγκεκριμένες τεχνικές και οικονομικές δυσκολίες.

Επειδή αναφερθήκατε και στη διαχείριση, θέλω να σταθώ ιδιαίτερα σε αυτό το θέμα. Κάθε μήνα η Ιερά Μητρόπολη δημοσιοποιεί αναλυτικά όλα τα οικονομικά δεδομένα που αφορούν το έργο της αποκατάστασης του Ιερού Ναού Αγίας Παρασκευής, τα ποσά που συγκεντρώνονται από τη μηνιαία δισκοφορία στους Ιερούς Ναούς, τις δωρεές που προσφέρονται και την πρόοδο των εργασιών. Όλα αυτά τα στοιχεία παρουσιάζονται τόσο στην επίσημη ιστοσελίδα της Ιεράς Μητροπόλεως όσο και σε όλα τα τοπικά Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, ώστε κάθε ενδιαφερόμενος να έχει τη δυνατότητα να ενημερώνεται. Δεν περιοριζόμαστε σε γενικές ανακοινώσεις ή ευχαριστήρια. Παρουσιάζουμε συγκεκριμένα στοιχεία, γιατί θεωρούμε ότι η διαφάνεια και η υπεύθυνη διαχείριση αποτελούν υποχρέωσή μας απέναντι σε κάθε άνθρωπο που στηρίζει αυτή τη μεγάλη προσπάθεια.

Θέλω να ευχαριστήσω ιδιαίτερα όλους όσοι στηρίζουν αυτή την προσπάθεια. Τους δωρητές, τους επαγγελματίες, τους συλλόγους, αλλά και τους ανθρώπους που προσφέρουν λίγα ευρώ από το υστέρημά τους. Για εμένα η προσφορά ενός συνταξιούχου που δίνει πέντε ευρώ από τη σύνταξή του έχει τεράστια πνευματική αξία. Δεν μετράμε την αγάπη με το ύψος της δωρεάς. Έχουμε όμως την ίδια υποχρέωση να σεβόμαστε και να διαχειριζόμαστε σωστά κάθε προσφορά. Η δημόσια ενημέρωση αποτελεί μέρος αυτής της ευθύνης, παράλληλα με όλες τις προβλεπόμενες διαδικασίες οικονομικής διαχείρισης και ελέγχου.

Θα αναφερθώ και στον Άγιο Αγαθάγγελο, γιατί και εκεί ακούστηκαν διάφορα. Το 2027 συμπληρώνονται τριακόσια χρόνια από το μαρτύριο του Αγίου Αγαθαγγέλου του εκ Φλωρίνης. Ένας νέος άνθρωπος προτίμησε να θυσιάσει τη ζωή του παρά να αρνηθεί την πίστη του. Και όμως, μέχρι σήμερα η ιδιαίτερη πατρίδα του δεν είχε έναν Ναό αφιερωμένο στη μνήμη του. Η σκέψη για την ανέγερση του Ναϊδρίου γεννήθηκε και μέσα από την επιθυμία των ανθρώπων της περιοχής να αποκτήσει ο τοπικός τους Άγιος έναν χώρο προσευχής και προσκυνήματος. Δεν πρόκειται για προσωπική φιλοδοξία του Μητροπολίτη, αλλά για πράξη πίστεως και τιμής προς έναν Άγιο του τόπου μας.

Ακούστηκε ότι καταλαμβάνουμε χώρο που προοριζόταν για σχολικές εγκαταστάσεις ή ότι επιδιώκουμε να δημιουργήσουμε νέα ενορία. Έχουμε εξηγήσει δημόσια ότι ο χώρος ανήκει στο Ταμείο Εθνικής Άμυνας και ότι η ανέγερση του Ναϊδρίου δεν συνδέεται με τη δημιουργία νέας ενορίας. Στις 15 Σεπτεμβρίου 2026 τοποθετήσαμε τον θεμέλιο λίθο του νέου Ναϊδρίου, σε χώρο που προβλέπεται να διαμορφωθεί σε ιστορικό πάρκο. Αυτό που επιθυμούμε είναι να δημιουργηθεί ένας τόπος προσευχής και ιστορικής μνήμης, ο οποίος θα συνδέει τους κατοίκους και ιδιαίτερα τους νέους με την πνευματική παράδοση της Φλώρινας.

Παράλληλα, συνεχίζονται οι εργασίες στο Πνευματικό Κέντρο Αγίου Δημητρίου Μαυροπηγής στην Πτολεμαΐδα. Στις 21 Οκτωβρίου επισκέφθηκα το έργο και ενημερώθηκα από τους αρμόδιους τεχνικούς για την πρόοδό του. Για τον νέο Ιερό Ναό της ίδιας ενορίας έχει ήδη εκδοθεί η απαιτούμενη άδεια Ναοδομίας και προγραμματίζεται η έναρξη των εργασιών την άνοιξη του 2027. Κάθε έργο πρέπει να προχωρεί σύμφωνα με τις πραγματικές ανάγκες, τις οικονομικές δυνατότητες και τις νόμιμες διαδικασίες. Δεν μας ενδιαφέρει να προσθέτουμε απλώς νέα κτίρια στον απολογισμό μας. Μας ενδιαφέρει κάθε έργο να ανταποκρίνεται σε μια πραγματική ανάγκη της τοπικής Εκκλησίας.

Από τα μεγάλα έργα των πόλεων, όμως, θέλω να περάσω και στα μικρά χωριά μας. Διότι οι μικρές ενορίες δεν είναι μικρές στην καρδιά της Εκκλησίας. Γι' αυτό, σε συνεργασία με την Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, πραγματοποιούμε εργασίες συντήρησης και αποκατάστασης στους ιστορικούς Ιερούς Ναούς Αγίου Δημητρίου Παρορίου, Αγίου Νικολάου Κρατερού και Γενεσίου της Θεοτόκου Κλεινών. Και η προσπάθειά μας δεν σταματά εδώ. Επιθυμούμε και στο μέλλον, μέσα από κατάλληλες συνεργασίες και την εξασφάλιση των αναγκαίων πόρων, να συνεχίσουμε ανάλογες παρεμβάσεις. Γνωρίζουμε ότι πολλές ενορίες των μικρών χωριών, ιδιαίτερα εκείνων που αντιμετωπίζουν έντονη πληθυσμιακή συρρίκνωση, δεν διαθέτουν την οικονομική δυνατότητα να συντηρήσουν μόνες τους τους ιστορικούς Ναούς τους. Δεν μπορούμε, όμως, να τους αφήσουμε στην τύχη τους, να φθείρονται χρόνο με τον χρόνο, μέχρι να κινδυνεύσουν να καταρρεύσουν. Η εγκατάλειψη ενός Ιερού Ναού δεν

σημαίνει μόνο την απώλεια ενός κτιρίου. Σημαίνει ότι χάνεται ένα ζωντανό κομμάτι της ιστορίας και της πνευματικής ζωής ενός χωριού. Στους Ναούς αυτούς προσευχήθηκαν γενιές ανθρώπων, βαπτίστηκαν παιδιά, ευλογήθηκαν οικογένειες και γράφτηκε ένα μέρος της ιστορίας του τόπου μας. Έχουμε, λοιπόν, χρέος να τους προστατεύσουμε και να τους παραδώσουμε στις επόμενες γενιές. Γιατί όταν φροντίζουμε αυτούς τους τόπους λατρείας, δεν συντηρούμε απλώς κτίρια. Διαφυλάσσουμε την πίστη, τη μνήμη και την πνευματική συνέχεια των ακριτικών μας κοινοτήτων.

Η ευθύνη μας, ωστόσο, δεν εξαντλείται στη συντήρηση και στην ανέγερση Ιερών Ναών. Επεκτείνεται και στην οργάνωση των υπηρεσιών της Μητροπόλεως, ώστε η Εκκλησία να μπορεί να εξυπηρετεί καλύτερα τους ανθρώπους. Σε αυτή την κατεύθυνση εντάσσεται και η ανακαίνιση του Διοικητικού Κέντρου της Ιεράς Μητροπόλεως απέναντι από το Επισκοπείο στη Φλώρινα. Οι εργασίες ανακαινίσεως, συντηρήσεως, αποκαταστάσεως και εξοπλισμού άρχισαν ήδη από τον Ιούλιο του 2024, με χρηματοδότηση από το Ειδικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας. Η ανακαίνιση αυτή δεν γίνεται για να αποκτήσουμε ένα εντυπωσιακό κτίριο. Γίνεται για να διασωθεί και να αξιοποιηθεί σωστά η περιουσία της Εκκλησίας και για να μπορούν οι υπηρεσίες της Μητροπόλεως να λειτουργούν καλύτερα. Πίσω από κάθε αίτηση, κάθε πιστοποιητικό και κάθε επίσκεψη βρίσκεται ένας άνθρωπος. Η διοικητική οργάνωση έχει αξία όταν διευκολύνει τον άνθρωπο και δεν τον ταλαιπωρεί.

Και από τη φροντίδα των σημερινών αναγκών περνούμε σε μια ακόμη σημαντική ευθύνη, τη διαφύλαξη της εκκλησιαστικής μας κληρονομιάς για τις επόμενες γενιές. Στα σχέδιά μας περιλαμβάνεται η δημιουργία Εκκλησιαστικού Μουσείου στην οικία Παναγιώτου, δίπλα στον Μητροπολιτικό Ναό στη Φλώρινα. Έχει προηγηθεί σημαντική εργασία καταγραφής και φωτογραφήσεως εικόνων, ιερών κειμηλίων και μνημείων των ενοριών μας, ώστε να γνωρίζουμε και να προστατεύουμε τον πνευματικό και ιστορικό πλούτο του τόπου μας. Θέλουμε αυτός ο πλούτος να γίνει προσιτός στους κατοίκους, στους επισκέπτες και, προπάντων, στα Σχολεία και στους νέους. Ένα Εκκλησιαστικό Μουσείο δεν το οραματιζόμαστε ως αποθήκη

παλαιών αντικειμένων, αλλά ως χώρο παιδείας και ζωντανής ιστορικής μνήμης. Γιατί όποιος γνωρίζει τις ρίζες του μπορεί να κατανοήσει καλύτερα και την ευθύνη του για το αύριο.

Και εδώ ερχόμαστε στην ουσία της ερωτήσεώς σας. Τι κοινό έχουν η αποκατάσταση ενός Ιερού Ναού, η δημιουργία ενός Διοικητικού Κέντρου, η ίδρυση ενός Εκκλησιαστικού Μουσείου και η λειτουργία μιας κοινωνικής δομής; Έχουν τον ίδιο σκοπό. Να υπηρετούν την αποστολή της Εκκλησίας και τις ανάγκες του ανθρώπου. Γι' αυτό θεωρώ λανθασμένο να παρουσιάζονται τα εκκλησιαστικά έργα και η κοινωνική προσφορά ως δύο αντίθετες επιλογές. Μας λένε ορισμένοι ότι η Εκκλησία πρέπει να ασχολείται περισσότερο με τους ανθρώπους και λιγότερο με τα κτίρια. Θα τους απαντήσω με μια άλλη ερώτηση. Ποιος είπε ότι το ένα αποκλείει το άλλο; Το Αυγουστίνειο Γηροκομείο, το Συσσίτιο, ο Έρανος της Αγάπης, το Κοινωνικό Φροντιστήριο και οι Κατασκηνώσεις δεν αποτελούν έμπρακτη κοινωνική προσφορά; Το Κέντρο Φροντίδας Ηλικιωμένων και ΑμεΑ στην Πτολεμαΐδα, με χρηματοδότηση περίπου 15,3 εκατομμυρίων ευρώ, δεν αποδεικνύει ότι η κοινωνική μέριμνα αποτελεί βασική προτεραιότητά μας;

Για εμάς η λατρευτική ζωή και η κοινωνική διακονία δεν είναι δύο αντίθετες προτεραιότητες. Είναι δύο εκφράσεις της ίδιας πίστεως. Μέσα στον Ναό λατρεύουμε τον Χριστό και έξω από αυτόν καλούμαστε να Τον αναγνωρίζουμε στο πρόσωπο του συνανθρώπου μας. Θα συνεχίσουμε, λοιπόν, να εργαζόμαστε, να ενημερώνουμε, να ακούμε κάθε καλόπιστη παρατήρηση και να απαντούμε με πραγματικά στοιχεία. Διότι δεν επιθυμούμε έργα που θα δοξάζουν έναν Μητροπολίτη. Επιθυμούμε έργα που θα δοξάζουν τον Χριστό και θα παραμείνουν ευλογία και προσφορά για τον άνθρωπο.

7. Η κοινωνική προσφορά της Εκκλησίας. Φτάνει η βοήθεια σε όσους την έχουν ανάγκη;

Ερώτηση: Το Αυγουστίνειο Γηροκομείο, το Συσσίτιο της Ιεράς Μητροπόλεως, ο ετήσιος Έρανος της Αγάπης, το Κοινωνικό Φροντιστήριο και οι Κατασκηνώσεις αποτελούν σημαντικές εκφράσεις της κοινωνικής και ποιμαντικής της

προσφοράς. Τρία χρόνια μετά, ποιο θεωρείτε το ουσιαστικότερο αποτύπωμα αυτών των δράσεων στην τοπική κοινωνία; Υπάρχουν συνάνθρωποί μας που εξακολουθούν να μένουν έξω από το πλαίσιο προστασίας της Εκκλησίας; Και το βασικότερο, σε ποιους νέους τομείς θα θέλατε να επεκτείνετε την κοινωνική της δραστηριότητα;

Απάντηση:

Η κοινωνική προσφορά της Εκκλησίας δεν είναι μια δραστηριότητα που προσθέτουμε στο πρόγραμμά μας για να παρουσιάσουμε έναν πλούσιο απολογισμό. Αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της εκκλησιαστικής μας ζωής. Δεν μπορούμε να κηρύττουμε την αγάπη του Χριστού και την ίδια στιγμή να αδιαφορούμε για τον άνθρωπο που πεινά, που υποφέρει, που αισθάνεται μόνος ή που δυσκολεύεται να ανταποκριθεί στις καθημερινές του ανάγκες. Η πίστη μας πρέπει να έχει αντίκρισμα στην καθημερινότητα. Διαφορετικά κινδυνεύει να περιοριστεί σε ωραία λόγια.

Το Αυγουστίνειο Γηροκομείο, το Συσσίτιο, ο Έρανος της Αγάπης, το Κοινωνικό Φροντιστήριο και οι Κατασκηνώσεις αποτελούν διαφορετικές εκφράσεις της ίδιας ποιμαντικής ευθύνης. Στο Γηροκομείο υπηρετείται εδώ και δεκαετίες η αξιοπρέπεια της τρίτης ηλικίας. Στο Συσσίτιο προσφέρεται καθημερινή ανακούφιση. Μέσα από τον Έρανο της Αγάπης καλλιεργείται η συμμετοχή ολόκληρης της εκκλησιαστικής κοινότητας στη στήριξη των συνανθρώπων μας. Αυτή η προσφορά δεν εξαρτάται από το μέγεθος του ποσού. Η μικρή δωρεά ενός ανθρώπου που δυσκολεύεται οικονομικά μπορεί να αποτελεί μια μεγάλη πράξη αγάπης.

Θα αναφερθώ ιδιαίτερα και στο Κοινωνικό Φροντιστήριο. Στις 19 Οκτωβρίου τελέσαμε τον αγιασμό για την έναρξη της νέας σχολικής χρονιάς, στους χώρους του Πρότυπου Εκκλησιαστικού Γυμνασίου και Λυκείου Φλώρινας «Άγιος Αγαθάγγελος ο εκ Φλωρίνης». Εθελοντές εκπαιδευτικοί προσφέρουν δωρεάν εκπαιδευτική υποστήριξη σε μαθητές Δημοτικού, Γυμνασίου και Λυκείου. Πρόκειται για μια ουσιαστική προσφορά προς τις οικογένειες που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες. Το

σημαντικότερο όμως δεν είναι μόνο η εκπαιδευτική βοήθεια. Είναι ότι ένα παιδί αισθάνεται πως υπάρχουν άνθρωποι που ενδιαφέρονται για την πρόοδό του και πιστεύουν στις δυνατότητές του. Αυτό το αίσθημα εμπιστοσύνης πολλές φορές έχει μεγαλύτερη αξία από όσο μπορούμε να φανταστούμε.

Το ίδιο ισχύει και για τις Κατασκηνώσεις μας στην Πρώτη Φλώρινας. Εκεί τα παιδιά στην όμορφη φύση έχουν την ευκαιρία να ζήσουν μέσα σε ένα περιβάλλον πίστεως, συνεργασίας, φιλίας και δημιουργικής απασχόλησης μακριά από οθόνες για λίγες ημέρες.. Δεν τις αντιμετωπίζουμε ως μια απλή θερινή δραστηριότητα. Είναι χώρος παιδαγωγίας και ουσιαστικής ανθρώπινης επικοινωνίας. Θέλω να ευχαριστήσω τους κληρικούς, τους εκπαιδευτικούς, τους εθελοντές και τα στελέχη που προσφέρουν χρόνο και κόπο για τη λειτουργία όλων αυτών των δράσεων. Πολλές φορές το σημαντικότερο έργο της Εκκλησίας πραγματοποιείται αθόρυβα, από ανθρώπους που δεν εμφανίζονται ποτέ σε κάποια φωτογραφία.

Στον κατασκηνωτικό μας χώρο στην Πρώτη Φλώρινας πραγματοποιούνται επίσης εργασίες ανακαινίσεως και βελτιώσεως των εγκαταστάσεων. Σημαντική υπήρξε η προσφορά του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού και στο σημείο αυτό επιτρέψτε μου να αναφερθώ ιδιαιτέρως στον Πρόεδρό του, κ. Αντώνιο Αυγερινό, ο οποίος αφουγκράστηκε τις ανησυχίες και τις ανάγκες της τοπικής μας Εκκλησίας και ανταποκρίθηκε με ιδιαίτερο ενδιαφέρον στο αίτημά μας, προσφέροντας για τον εξοπλισμό των κατασκηνωτικών μας εγκαταστάσεων 120 κρεβάτια, 120 στρώματα, 120 καρέκλες και 25 τραπέζια. Πρόκειται για μια ιδιαίτερα σημαντική και ουσιαστική προσφορά, η οποία ενισχύει την προσπάθειά μας για τη δημιουργία καλύτερων συνθηκών φιλοξενίας των παιδιών και των νέων που συμμετέχουν στις κατασκηνωτικές μας δραστηριότητες.

Η φροντίδα των υποδομών δεν είναι μια δευτερεύουσα τεχνική υπόθεση. Θέλουμε τα παιδιά να βρίσκουν έναν ασφαλή και φιλόξενο χώρο, να δημιουργούν φιλίες, να μαθαίνουν τη συνεργασία και να ζουν τη χαρά της πίστεως. Δεν αρκεί να καλούμε τους νέους κοντά στην Εκκλησία. Οφείλουμε να δημιουργούμε και τις προϋποθέσεις για να αισθάνονται ότι η Εκκλησία τούς αγαπά και τους φροντίζει.

Θα ήθελα εδώ στο σημείο αυτό να επισημάνω και το εξης ότι το μεγαλύτερο μέρος των εργασιών ανακαινίσεως και αναβαθμίσεως των εγκαταστάσεων των Κατασκηνώσεών μας πραγματοποιήθηκε χάρη στην ουσιαστική οικονομική συμβολή της Ενορίας των Αγίων Αναργύρων, του ομώνυμου οικισμού του Δήμου Αμυνταίου, με αξιοποίηση χρηματικών πόρων που προήλθαν από αποζημιώσεις απαλλοτριώσεων.

Ο Πρόεδρος του Εκκλησιαστικού Συμβουλίου, π. Αντώνιος Σκανδάλης, και οι εκκλησιαστικοί επίτροποι ανταποκρίθηκαν πρόθυμα στην πρότασή μας να γίνουν αρωγοί σε αυτό το σημαντικό έργο που αφορά τη νεότητα της τοπικής μας Εκκλησίας. Τους ευχαριστώ θερμά για την εμπιστοσύνη και την έμπρακτη στήριξή τους. Η απόφασή τους αποδεικνύει ότι η εκκλησιαστική περιουσία και οι διαθέσιμοι πόροι μπορούν, με υπεύθυνη διαχείριση, να αξιοποιούνται για σκοπούς που υπηρετούν τον άνθρωπο και ιδιαίτερα τη νέα γενιά.

Παράλληλα, προωθούμε στη Φλώρινα, σε συνεργασία με τον φιλανθρωπικό οργανισμό της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών «ΑΠΟΣΤΟΛΗ», τη λειτουργία Κέντρου Ημέρας Ολικής Φροντίδας για ανθρώπους με άνοια και νόσο Αλτσχάιμερ, του ΚΗΟΦ. Η σχετική διαδικασία στελεχώσεως προβλέπει δέκα (10) θέσεις πλήρους απασχόλησης και δυνατότητα ιατρικής συνεργασίας, υπό την προϋπόθεση ότι θα εκπληρωθούν οι όροι για την έναρξη λειτουργίας της δομής. Είναι σημαντικό για την περιοχή μας να δημιουργούνται νέες θέσεις εργασίας. Πάνω από όλα, όμως, είναι η ανάγκη του ανθρώπου που ασθενεί και της οικογένειας που δοκιμάζεται καθημερινά δίπλα του. Εκεί θέλουμε να βρίσκεται η Εκκλησία, με επιστημονική φροντίδα, ανθρώπινη παρουσία και πραγματική συμπαράσταση.

Με ρωτάτε αν υπάρχουν συνάνθρωποί μας που εξακολουθούν να βρίσκονται έξω από το πλαίσιο προστασίας μας. Ασφαλώς υπάρχουν. Και θα ήταν λάθος να ισχυριστώ ότι έχουμε καλύψει όλες τις ανάγκες. Υπάρχουν οικογένειες που ντρέπονται να ζητήσουν βοήθεια, ηλικιωμένοι που ζουν μόνοι και άνθρωποι που αντιμετωπίζουν ψυχικές ή κοινωνικές δυσκολίες χωρίς να γνωρίζουμε την πραγματική τους κατάσταση. Γι' αυτό θεωρώ ότι τα

επόμενα χρόνια πρέπει να δώσουμε μεγαλύτερη έμφαση στη συνεργασία με τις κοινωνικές υπηρεσίες των Δήμων, τους επιστημονικούς φορείς και τους εθελοντές. Να ενισχύσουμε τη στήριξη των οικογενειών, τη φροντίδα των ανθρώπων με αναπηρία και την αντιμετώπιση της μοναξιάς των ηλικιωμένων και των νέων.

Ξέρετε, ένας ηλικιωμένος μπορεί να έχει φαγητό, αλλά να μην έχει κάποιον να του μιλήσει. Μια οικογένεια μπορεί να έχει εξασφαλίσει τα απαραίτητα, αλλά να αντιμετωπίζει μια μεγάλη δοκιμασία. Επομένως, η κοινωνική προσφορά δεν εξαντλείται στην οικονομική ενίσχυση. Είναι προσωπική σχέση, διακριτική παρουσία και πραγματικό ενδιαφέρον. Θέλω μια Εκκλησία που δεν θα περιμένει μόνο να της χτυπήσουν την πόρτα οι άνθρωποι που έχουν ανάγκη. Θέλω να αναζητούμε εμείς, με σεβασμό και διάκριση, εκείνους που δυσκολεύονται να ζητήσουν βοήθεια. Γιατί η φιλανθρωπία δεν είναι μια υπηρεσία που παρέχει η Εκκλησία. Είναι η αγάπη του Χριστού που γίνεται πράξη στη ζωή των ανθρώπων.

8. Η Εκκλησία στον σύγχρονο κόσμο. Ακούει ή απλώς μιλά;

Ερώτηση: Σεβασμιώτατε, κατά την πρώτη τριετία της ποιμαντορίας σας δώσατε ιδιαίτερη έμφαση στις κατηχητικές ομιλίες, στις συναντήσεις με νέους και φοιτητές, αλλά και στον προβληματισμό γύρω από σύγχρονα ζητήματα, όπως η Τεχνητή Νοημοσύνη. Πιστεύετε ότι η Εκκλησία σήμερα καταφέρνει να συνομιλεί ουσιαστικά με τον σύγχρονο άνθρωπο ή εξακολουθεί να απευθύνεται κυρίως σε εκείνους που ήδη βρίσκονται κοντά της; Τι σας δίδαξε η προσωπική σας επαφή με τους ανθρώπους αυτά τα τρία χρόνια;

Απάντηση:

Θα ξεκινήσω με μια διαπίστωση που θεωρώ ιδιαίτερα σημαντική. Σήμερα ο άνθρωπος μπορεί να βρει χιλιάδες ομιλίες, κηρύγματα και θεολογικά κείμενα στο διαδίκτυο. Μπορεί μέσα σε λίγα δευτερόλεπτα να αναζητήσει πληροφορίες για οποιοδήποτε ζήτημα. Εκείνο όμως που δεν μπορεί να του προσφέρει καμία οθόνη

είναι η προσωπική παρουσία, η ανθρώπινη συμπαράσταση και η ζωντανή σχέση. Αυτό αποτελεί μια μεγάλη πρόκληση για την ποιμαντική της Εκκλησίας. Δεν αρκεί να εκφωνούμε έναν καλό λόγο από τον άμβωνα και να θεωρούμε ότι ολοκληρώσαμε την αποστολή μας. Χρειάζεται να συναντούμε τον άνθρωπο εκεί όπου βρίσκεται, να γνωρίζουμε τους προβληματισμούς του και να του μιλούμε με μια γλώσσα που μπορεί να κατανοήσει.

Ο Χριστός δεν περιορίστηκε σε έναν συγκεκριμένο χώρο. Συνάντησε ανθρώπους διαφορετικών ηλικιών, αντιλήψεων και κοινωνικών καταστάσεων. Συνομίλησε μαζί τους, τους άκουσε και τους κάλεσε στην αλήθεια με αγάπη. Αυτό είναι το πρότυπό μας. Γι' αυτό και θεωρώ ότι η Εκκλησία δεν πρέπει να απευθύνεται μόνο σε εκείνους που ήδη εκκλησιάζονται. Έχει ευθύνη και απέναντι στον άνθρωπο που αμφισβητεί, που έχει απομακρυνθεί, που δυσκολεύεται να πιστέψει ή που θεωρεί ότι δεν έχει θέση μέσα στην εκκλησιαστική κοινότητα.

Από τις συναντήσεις μου με νέους ανθρώπους διαπιστώνω ότι δεν είναι πάντοτε αδιάφοροι απέναντι στον Θεό. Έχουν ερωτήματα για την πίστη, τις ανθρώπινες σχέσεις, την οικογένεια, την επιστήμη και το νόημα της ζωής. Πολλές φορές όμως δεν γνωρίζουν πού μπορούν να τα εκφράσουν. Γι' αυτό δίνουμε ιδιαίτερη σημασία στις φοιτητικές συνάξεις, στις κατασκηνώσεις, στις κατηχητικές ομιλίες και στις συναντήσεις με μαθητές. Με την έναρξη της φετινής κατηχητικής περιόδου, στη Φλώρινα μιλήσαμε για την ανάγκη του Χριστού στη σύγχρονη ζωή, στην Πτολεμαΐδα θέσαμε τον προβληματισμό για την Τεχνητή Νοημοσύνη και στο Αμύνταιο με απλές σκέψεις προσεγγίσαμε θέματα της πνευματικής ζωής. Δεν επιθυμούμε οι ομιλίες μας να περιορίζονται σε γενικές ηθικές προτροπές. Θέλουμε να αγγίζουν τα πραγματικά ερωτήματα της εποχής.

Η Τεχνητή Νοημοσύνη αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα. Δεν μπορούμε να την αντιμετωπίζουμε ούτε με φόβο ούτε με άκριτο ενθουσιασμό. Μπορεί να βοηθήσει την επιστήμη, την ιατρική, την εκπαίδευση και την καθημερινή ζωή. Δημιουργεί όμως και σοβαρά ερωτήματα για την ανθρώπινη ελευθερία, την αλήθεια, την ευθύνη και τη σχέση του ανθρώπου με την τεχνολογία. Το πρόβλημα δεν

είναι ότι μια μηχανή μπορεί να επεξεργάζεται τεράστιο όγκο πληροφοριών. Το πρόβλημα αρχίζει όταν ο άνθρωπος παύει να σκέφτεται, να κρίνει και να αναλαμβάνει την ευθύνη των αποφάσεών του. Γι' αυτό χρειάζεται γνώση, διάκριση και πνευματική καλλιέργεια.

Και εδώ θα ήθελα να πω κάτι ιδιαίτερα προς τους νέους. Μη φοβάστε να ρωτάτε την Εκκλησία. Μη διστάζετε να εκφράζετε τις απορίες σας, ακόμη και όταν αυτές είναι δύσκολες ή ενοχλητικές. Η πίστη δεν φοβάται τον ειλικρινή προβληματισμό. Ταυτόχρονα όμως και εμείς οι κληρικοί πρέπει να μάθουμε να ακούμε περισσότερο. Δεν αρκεί να απαιτούμε από τους νέους να έρχονται κοντά μας. Πρέπει και εμείς να κάνουμε βήματα προς αυτούς, χωρίς να αλλοιώνουμε την αλήθεια της πίστεώς μας.

Μέσα σε αυτή την προσπάθεια προετοιμάζουμε και την ανανέωση του ραδιοφωνικού σταθμού της Ιεράς Μητροπόλεώς μας, ο οποίος παλαιότερα έφερε την ονομασία «Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος». Με τη νέα αυτή προσπάθεια επιθυμούμε να δώσουμε στον σταθμό μια διαφορετική δυναμική, διατηρώντας όμως ακέραιη την πνευματική του ταυτότητα. Προστάτης του θα παραμείνει ο Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος, ο μεγάλος Πατέρας και διδάσκαλος της Εκκλησίας μας, του οποίου ο λόγος εξακολουθεί να εμπνέει και να καθοδηγεί τους ανθρώπους. Με τις πρεσβείες του επιθυμούμε να δώσουμε νέα πνοή σε αυτή την προσπάθεια. Γι' αυτό και ο ραδιοφωνικός μας σταθμός θα ονομάζεται πλέον «Ράδιο Πνοή».

Στόχος μας είναι, παράλληλα με τη μετάδοση του προγράμματος από τους συμβατικούς ραδιοφωνικούς δέκτες, να λειτουργήσει και διαδικτυακό ραδιόφωνο, με δυνατότητα συνεχούς μετάδοσης, όλο το εικοσιτετράωρο. Έτσι, η φωνή της τοπικής μας Εκκλησίας θα μπορεί να φτάνει σε κάθε γωνιά της γης. Θέλουμε οι συμπατριώτες μας που ζουν στην Αυστραλία, στη Γερμανία, στην Αμερική ή σε οποιοδήποτε άλλο μέρος του κόσμου να μπορούν να μας ακούν μέσω του διαδικτύου, να ενημερώνονται για τη ζωή και τις δραστηριότητες της Μητροπόλεώς μας και να διατηρούν ζωντανή την επικοινωνία με την ιδιαίτερη πατρίδα τους. Να αισθάνονται ότι, παρά τη γεωγραφική απόσταση, εξακολουθούν να αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της εκκλησιαστικής μας οικογένειας.

Θέλουμε το «Ράδιο Πνοή» να μεταφέρει τον λόγο της Εκκλησίας με απλότητα, να αναδεικνύει τις πρωτοβουλίες των ενοριών και να δίνει χώρο στους προβληματισμούς των νέων. Γιατί η ποιμαντική παρουσία δεν εξαντλείται σε όσα λέμε από τον άμβωνα. Φαίνεται και στην προσπάθειά μας να φθάσουμε με σεβασμό κοντά σε κάθε άνθρωπο.

Θέλω η τοπική μας Εκκλησία να είναι ένας χώρος στον οποίο ο νέος θα αισθάνεται ότι μπορεί να μιλήσει ελεύθερα, να συμμετέχει δημιουργικά και να καλλιεργήσει τα χαρίσματά του. Δεν μας ενδιαφέρει απλώς να γεμίζουν οι αίθουσες των εκδηλώσεών μας. Μας ενδιαφέρει να δημιουργούνται σχέσεις εμπιστοσύνης. Η Εκκλησία δεν έχει ανάγκη μόνο από περισσότερους ακροατές. Έχει ανάγκη από ζωντανά πρόσωπα που θα γνωρίζουν τον Χριστό και θα μεταφέρουν την αγάπη Του στην καθημερινή ζωή.

9. Προσκυνηματικός τουρισμός. Από τις συναντήσεις στα αποτελέσματα

Ερώτηση: Τον Ιούνιο του 2026 συναντηθήκατε με την Υφυπουργό Τουρισμού κ. Άννα Καραμανλή, θέτοντας το ζήτημα της ανάπτυξης του θρησκευτικού και προσκυνηματικού τουρισμού στην περιοχή μας. Τι προέκυψε από αυτή τη συνάντηση και πόσο κοντά βρισκόμαστε στην υλοποίηση συγκεκριμένων πρωτοβουλιών; Μπορεί η εκκλησιαστική κληρονομιά της Φλώρινας, των Πρεσπών και της Εορδαίας να αποτελέσει πραγματικό μοχλό ανάπτυξης για την τοπική κοινωνία;

Απάντηση:

Η περιοχή μας διαθέτει έναν μοναδικό συνδυασμό φυσικού κάλλους, εκκλησιαστικής ιστορίας και πολιτιστικής παραδόσεως. Και θα σας πω ότι πολλές φορές δεν έχουμε συνειδητοποιήσει οι ίδιοι τον πλούτο που διαθέτουμε. Οι Πρέσπες αποτελούν ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα. Πρόκειται για έναν τόπο εξαιρετικής φυσικής ομορφιάς, με ιστορικούς Ναούς, μοναστήρια και σημαντικά

εκκλησιαστικά μνημεία. Η Βασιλική του Αγίου Αχιλλίου, τα ασκηταριά και η μακραίωνη πνευματική παράδοση της περιοχής αποτελούν μια πολύτιμη κληρονομιά που αξίζει να αναδειχθεί με σοβαρότητα και σεβασμό.

Η συνάντηση που είχαμε τον Ιούνιο με την Υφυπουργό Τουρισμού κ. Άννα Καραμανλή, παρουσία του Βουλευτή Φλώρινας κ. Σταύρου Παπασωτηρίου, είχε ως αντικείμενο ακριβώς αυτές τις δυνατότητες. Θέσαμε την ανάγκη να αναπτυχθεί ο θρησκευτικός και μοναστηριακός τουρισμός, με σεβασμό στον πνευματικό χαρακτήρα των προσκυνημάτων και με στόχο την ενίσχυση της τοπικής κοινωνίας. Δεν περιοριστήκαμε όμως στη διατύπωση μιας γενικής επιθυμίας. Είχαμε ήδη αρχίσει την καταγραφή των σημαντικών μνημείων των Πρεσπών και την προετοιμασία ενός τουριστικού οδηγού στην ελληνική και στην αγγλική γλώσσα.

Παράλληλα, θέσαμε ως στόχο τη δημιουργία ενός Κέντρου Πληροφοριών, με αξιοποίηση κατάλληλου χώρου του Επισκοπείου στην περιοχή των Πρεσπών. Εκεί ο επισκέπτης θα μπορεί να πληροφορείται για τους ιστορικούς Ναούς, τα ασκηταριά, τα πεζοπορικά δίκτυα και το φυσικό περιβάλλον. Στον σχεδιασμό μας περιλαμβάνεται και η παρουσίαση σύντομου ενημερωτικού βίντεο, διάρκειας περίπου επτά λεπτών, ώστε ο επισκέπτης να αποκτά μια ολοκληρωμένη πρώτη εικόνα της περιοχής. Αυτές οι πρωτοβουλίες χρειάζονται βεβαίως συνεργασία με την Τοπική Αυτοδιοίκηση, τους αρμόδιους φορείς διαχείρισης και τους ανθρώπους που γνωρίζουν την τοπική ιστορία.

Θα σας αναφέρω ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα των δυνατοτήτων που υπάρχουν στην περιοχή μας. Τα τελευταία χρόνια τα κατηχητικά σχολεία ολόκληρης της Ιεράς Μητροπόλεώς μας συναντήθηκαν στην ιστορική Βασιλική του Αγίου Αχιλλίου, στις Πρέσπες, όπου είχαμε την ευλογία να τελέσουμε τη Θεία Λειτουργία. Κατά την πρώτη συνάντηση, οι καιρικές συνθήκες δεν μας βοήθησαν όσο θα επιθυμούσαμε. Στη δεύτερη, όμως φέτος, ο Χριστός μας αξίωσε να ζήσουμε μια ξεχωριστή λατρευτική σύναξη, κατά την οποία συλλειτούργησα με τους Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτες Γρεβενών κ. Δαβίδ και Καστορίας κ. Καλλίνικο στο Ναό της Βασιλικής. Το Αρχιερατικό Συλλείτουργο μεταδόθηκε από τον

τηλεοπτικό σταθμό 4Ε, προσφέροντας τη δυνατότητα σε πολλούς ανθρώπους να γνωρίσουν έναν τόπο με τόσο σημαντική εκκλησιαστική ιστορία.

Για εμένα, όμως, το σημαντικότερο ήταν η παρουσία των παιδιών μας. Να συναντηθούν τα κατηχητικά σχολεία από όλες τις πόλεις της Μητροπόλεως, να συμμετάσχουν στη Θεία Λειτουργία και να γνωρίσουν βιωματικά την πνευματική κληρονομιά του τόπου τους. Αυτές οι πρωτοβουλίες αποδεικνύουν ότι η ανάδειξη των προσκυνημάτων δεν περιορίζεται στην προσέλκυση επισκεπτών. Συνδέεται πρωτίστως με την πίστη, την ιστορική μνήμη και την πνευματική καλλιέργεια της νέας γενιάς. Παράλληλα, η ευρύτερη προβολή τέτοιων γεγονότων αναδεικνύει τις δυνατότητες των Πρεσπών ως προορισμού προσκυνηματικού ενδιαφέροντος. Και ας μην ξεχνούμε ότι πρόκειται για μια περιοχή με μικρό πληθυσμό και ιδιαίτερες αναπτυξιακές ανάγκες. Η προσέλευση επισκεπτών μπορεί να ενισχύσει τα καταλύματα, την εστίαση, τους τοπικούς παραγωγούς και συνολικά την οικονομική ζωή του τόπου. Θέλουμε, επομένως, η ανάδειξη της εκκλησιαστικής μας κληρονομιάς να προσφέρει ταυτόχρονα πνευματική ωφέλεια και νέες δυνατότητες ανάπτυξης στην ακριτική μας περιοχή.

Θέλω όμως να είμαι ακριβής. Δεν θα παρουσιάσω μια συνάντηση ή έναν σχεδιασμό ως ήδη ολοκληρωμένο αναπτυξιακό πρόγραμμα. Υπάρχουν ενέργειες που ξεκίνησαν και στόχοι που χρειάζονται συνέχεια. Ο προσκυνηματικός τουρισμός απαιτεί υποδομές, ενημέρωση, προβολή και συντονισμό. Χρειάζεται επίσης να συνδεθεί με τη συνολική τουριστική ταυτότητα της περιοχής, χωρίς να χάνεται ο θρησκευτικός χαρακτήρας των μνημείων. Σας ανέφερα πριν το σχεδιασμό της δημιουργία ενός Εκκλησιαστικού Μουσείου που θα είναι ο θεματοφύλακας αυτού του τομέα. Να συμπληρώσω όμως εδώ κάτι ακόμη που είναι σημαντικό. Η Εκκλησία δεν επιδιώκει να υποκαταστήσει τους αρμόδιους τουριστικούς φορείς. Μπορεί όμως να συμβάλει με τη γνώση της εκκλησιαστικής ιστορίας και τη φροντίδα των προσκυνημάτων.

Θέλω να υπογραμμίσω και κάτι ακόμη. Ο λεγόμενος προσκυνηματικός τουρισμός δεν πρέπει να μετατρέψει τους Ιερούς Ναούς και τα Μοναστήρια σε απλά αξιοθέατα. Πρόκειται για

ζωντανούς τόπους πίστεως, λατρείας και προσευχής. Ο επισκέπτης πρέπει να μπορεί να γνωρίσει την ιστορία τους, να αισθανθεί τον σεβασμό που τους αρμόζει και, εφόσον το επιθυμεί, να συμμετάσχει στην πνευματική ζωή τους. Δεν επιδιώκουμε να εμπορευματοποιήσουμε την πίστη. Επιδιώκουμε να αναδείξουμε έναν πνευματικό και ιστορικό πλούτο που μπορεί ταυτόχρονα να προσφέρει ζωή και προοπτική στον τόπο μας.

10. Η Ιερά Σύνοδος και το «κράτος των Αθηνών». Ακούγεται η φωνή της περιφέρειας;

Ερώτηση: Συχνά γίνεται λόγος για το «κράτος των Αθηνών», που δεν αφουγκράζεται πάντοτε τις ανάγκες της περιφέρειας. Ισχύει κάτι ανάλογο και στην Εκκλησία; Μέσα από την εμπειρία σας ως μέλους της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου, πόσο ακούγεται η αγωνία του κάθε Μητροπολίτη, ιδιαίτερα εκείνων που ποιμαίνουν ακριτικές περιοχές; Τι κλίμα επικρατεί στις συνοδικές αίθουσες όταν συζητούνται δύσκολα ζητήματα; Κυριαρχεί το πνεύμα συνεργασίας και ενότητας ή υπάρχουν διαφωνίες που δυσκολεύουν τη λήψη αποφάσεων;

Απάντηση:

Η συμμετοχή μου στη Διαρκή Ιερά Σύνοδο της Εκκλησίας της Ελλάδος, κατά τη συνοδική περίοδο 2025–2026, αποτέλεσε μια ιδιαίτερα σημαντική εμπειρία και συγχρόνως ένα μεγάλο σχολείο εκκλησιαστικής ευθύνης. Είχα την ευκαιρία να συμμετάσχω για πρώτη φορά σε αυτό το συνοδικό όργανο, υπό την προεδρία του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου κ. Ιερωνύμου, και να γνωρίσω βαθύτερα τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζονται ζητήματα που αφορούν το σύνολο της εκκλησιαστικής ζωής. Η συνοδικότητα δεν είναι απλώς ένας διοικητικός μηχανισμός λήψεως αποφάσεων. Είναι θεμελιώδες στοιχείο της Ορθοδόξου Εκκλησίας και εκφράζει την κοινή ευθύνη των Επισκόπων.

Θα σταθώ όμως στο ερώτημά σας για την περιφέρεια, διότι το θεωρώ ιδιαίτερα ουσιαστικό. Προέρχομαι από τον Έβρο και σήμερα διακονώ την Ιερά Μητρόπολη Φλωρίνης, Πρεσπών και Εορδαίας. Έχω, λοιπόν, ζήσει και στις δύο άκρες της ακριτικής Ελλάδας. Ξέρω ότι ορισμένες ανάγκες δεν γίνονται πάντοτε εύκολα αντιληπτές από εκείνον που ζει σε ένα μεγάλο αστικό κέντρο όπως είναι για παράδειγμα η Αθήνα. Άλλη πραγματικότητα αντιμετωπίζει ένας Επίσκοπος σε μια πολυπληθή πόλη και άλλη εκείνος που έχει στην ευθύνη του δεκάδες μικρά χωριά, με περιορισμένο πληθυσμό και μεγάλες αποστάσεις. Δεν είναι μόνο η έλλειψη κληρικών. Είναι η μοναξιά των ηλικιωμένων, η εγκατάλειψη των οικισμών, ο δύσκολος χειμώνας και η δυσκολία διατήρησης της ενοριακής ζωής.

Αυτές τις αγωνίες προσπάθησα να μεταφέρω με υπευθυνότητα και με επιχειρήματα. Η παρουσία στη Σύνοδο δεν αποτελεί για εμένα μια τιμητική συμμετοχή σε συνεδριάσεις της πρωτεύουσας. Είναι μια δυνατότητα να ακουστεί η εμπειρία της τοπικής Εκκλησίας και συγχρόνως να κατανοήσουμε όλοι βαθύτερα τις ανάγκες του συνόλου. Διότι, όταν εκπροσωπείς έναν ακριτικό τόπο, δεν μπορείς να ξεχνάς τους ανθρώπους του επειδή βρίσκεσαι σε μια συνοδική αίθουσα. Αντιθέτως, οφείλεις να μεταφέρεις μαζί σου τις αγωνίες τους, με σεβασμό προς τους θεσμούς και επίγνωση των αρμοδιοτήτων σου.

Και εδώ θα ήθελα να σας εξομολογηθώ κάτι περισσότερο προσωπικό. Ίσως ορισμένοι να με επικρίνουν επειδή βρίσκομαι αρκετές φορές στην Αθήνα. Θέλω όμως να γνωρίζουν ότι ούτε για εμένα είναι εύκολο να απομακρύνομαι από τον τόπο που διακονώ, να αφήνω για ημέρες τις ποιμαντικές μου υποχρεώσεις και τους ανθρώπους που αγαπώ. Κάθε τέτοια μετακίνηση απαιτεί χρόνο, κόπο και προσωπικές θυσίες. Υπάρχει, όμως, ένας λόγος που με κάνει να συνεχίζω αυτή την προσπάθεια. Δεν πηγαίνω στην Αθήνα για να θυμούνται εμένα. Πηγαίνω για να μην ξεχάσουν τον τόπο μας.

Και πιστέψτε με, όπου κι αν βρεθώ, σε όποιο Υπουργείο, σε όποιο γραφείο και σε όποιον αρμόδιο φορέα απευθυνθώ, ένα πράγμα έχω πάντοτε στο μυαλό και στην καρδιά μου. Τη Φλώρινα, τις Πρέσπες, το Αμύνταιο και την Εορδαία. Αυτόν τον όμορφο, ιστορικό και ηρωικό τόπο, με τους τίμιους, εργατικούς και νοικοκύρηδες

ανθρώπους του. Τον απλό λαό μας, που παρά τις οικονομικές δυσκολίες, την ανεργία, το δημογραφικό πρόβλημα και την αβεβαιότητα για το αύριο, εξακολουθεί να αγωνίζεται και να προσπαθεί πεισματικά να κρατηθεί στη γη των πατέρων του. Αυτούς τους ανθρώπους αισθάνομαι ότι εκπροσωπώ στις συναντήσεις μου. Γι' αυτούς ζητώ, ζητιανεύω, επιμένω και γι' αυτούς χτυπώ πόρτες. Και το αίτημά μου είναι πάντοτε το ίδιο. Μη μας ξεχνάτε. Μην αφήνετε την ακριτική μας περιοχή να παλεύει μόνη της. Δώστε στους ανθρώπους της τη δυνατότητα να ζήσουν, να εργαστούν και να δημιουργήσουν στον τόπο τους.

Αυτή η επιμονή αποτυπώνεται στις συνεργασίες που αναπτύσσουμε, στις πρωτοβουλίες που αναλαμβάνουμε και στα έργα που σχεδιάζονται και προωθούνται προς όφελος της τοπικής κοινωνίας. Δεν σας κρύβω ότι πρόκειται για έναν δύσκολο και πολλές φορές επίπονο αγώνα. Υπάρχουν εμπόδια, καθυστερήσεις και στιγμές απογοήτευσης. Δεν αισθάνομαι, όμως, ότι είμαι μόνος. Πρώτα από όλα αισθάνομαι τη δύναμη και την παρουσία του Χριστού, στον Οποίο εμπιστεύομαι κάθε μου προσπάθεια. Και μαζί Του αισθάνομαι δίπλα μου όλους εκείνους τους ανθρώπους που αφήνω πίσω κάθε φορά που αναχωρώ από τη Φλώρινα. Τις οικογένειες που αγωνιούν, τους ηλικιωμένους των χωριών μας, τους νέους που αναζητούν μια ευκαιρία, τους κληρικούς και τον ευλογημένο λαό της Μητροπόλεώς μας. Οι προσευχές τους, η εμπιστοσύνη τους και η αγάπη τους μου δίνουν δύναμη να συνεχίζω.

Γιατί, τελικά, δεν έχει σημασία πόσες φορές πηγαίνει ένας Επίσκοπος στην Αθήνα. Σημασία έχει τι καταφέρνει να φέρει πίσω για τον τόπο και τους ανθρώπους του. Και αυτός είναι ο δικός μου αγώνας, τον οποίο επιθυμώ, με τη χάρη του Χριστού, να συνεχίσω με όλες μου τις δυνάμεις.

Υπάρχει όμως και κάτι άλλο που θεωρώ ιδιαίτερα σημαντικό. Η συνοδική ζωή μας υπενθυμίζει ότι η Εκκλησία δεν αποτελεί άθροισμα ανεξάρτητων διοικητικών περιοχών. Είμαστε μέλη ενός ενιαίου εκκλησιαστικού σώματος. Ως Μητροπολίτης Φλωρίνης έχω την ευθύνη να εργάζομαι για τις ανάγκες της τοπικής μας Εκκλησίας. Ως μέλος της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου κλήθηκα να σκέφτομαι και τις ανάγκες όλων των Μητροπόλεων. Αυτή η αλλαγή οπτικής είναι

πολύτιμη, διότι σε διδάσκει να υπερβαίνεις το στενό προσωπικό σου ενδιαφέρον και να αναζητείς το κοινό καλό.

Θα σας αναφέρω και μια στιγμή που έμεινε στη μνήμη μου. Κατά τις εργασίες της Συνόδου τον Φεβρουάριο του 2026, τέλεσα με ευλογία της Ιεράς Συνόδου στο Παρεκκλήσιο του Αγίου Ιωάννου του Χρυσοστόμου Επιμνημόσυνη Δέηση για τα θύματα δύο τραγικών δυστυχημάτων, του εργατικού δυστυχήματος στα Τρίκαλα και του τροχαίου δυστυχήματος στη Ρουμανία. Ήταν μια στιγμή που υπενθύμισε με ιδιαίτερο τρόπο ότι η συνοδική ευθύνη δεν περιορίζεται στα διοικητικά ζητήματα. Η Εκκλησία καλείται να συμμερίζεται τον πόνο ολόκληρου του λαού της, να προσεύχεται και να στέκεται δίπλα στους ανθρώπους που δοκιμάζονται.

Με ρωτάτε αν υπάρχουν διαφωνίες. Ασφαλώς υπάρχουν διαφορετικές προσεγγίσεις, και αυτό είναι απολύτως φυσιολογικό. Δεν θα ήταν υγιές να αντιλαμβανόμαστε τη συνοδικότητα ως μια διαδικασία στην οποία όλοι πρέπει να συμφωνούν αυτομάτως σε όλα. Η διαφωνία, όταν διατυπώνεται με σεβασμό και αίσθημα ευθύνης, μπορεί να βοηθήσει στην καλύτερη εξέταση ενός ζητήματος. Το ζητούμενο δεν είναι να επιβληθεί η προσωπική άποψη του ενός, αλλά να αναζητηθεί εκείνο που ωφελεί την Εκκλησία. Βεβαίως, οι εσωτερικές συνοδικές συζητήσεις απαιτούν την ανάλογη θεσμική σοβαρότητα και διακριτικότητα.

Επιστρέφοντας, λοιπόν, στο αρχικό σας ερώτημα, θα έλεγα ότι η περιφέρεια πρέπει να έχει φωνή, τόσο στην Πολιτεία όσο και στην εκκλησιαστική διοίκηση. Και η φωνή αυτή πρέπει να συνοδεύεται από επιχειρήματα, γνώση και συγκεκριμένες προτάσεις. Δεν αρκεί να διαμαρτυρόμαστε ότι δεν μας ακούν. Οφείλουμε να παρουσιάζουμε τις ανάγκες μας και να εργαζόμαστε για την αντιμετώπισή τους. Η ενότητα δεν σημαίνει ότι όλοι έχουμε την ίδια άποψη. Σημαίνει ότι μπορούμε να διαφωνούμε χωρίς να παύουμε να εργαζόμαστε μαζί. Αυτό αποτελεί ένα πολύτιμο δίδαγμα της συνοδικής παραδόσεως και μια αρχή που θα ήταν χρήσιμο να καλλιεργείται περισσότερο και στη δημόσια ζωή της πατρίδας μας.

11. Τα κενά στις ενορίες. Ποιος θα κρατήσει ζωντανή την εκκλησιαστική ζωή;

Ερώτηση: Κατά την τριετία της ποιμαντορίας σας πραγματοποιήθηκαν νέες χειροτονίες, ωστόσο το πρόβλημα της έλλειψης κληρικών εξακολουθεί να απασχολεί την τοπική μας Εκκλησία, ιδιαίτερα στις ακριτικές και ολιγάνθρωπες ενορίες. Πόσο μεγάλη είναι σήμερα η ανάγκη στελέχωσης της Μητροπόλεως και γιατί οι νέοι άνθρωποι διστάζουν να ακολουθήσουν τον δρόμο της Ιερωσύνης; Υπάρχει συγκεκριμένος σχεδιασμός ώστε κάθε ενορία, ακόμη και στο πιο απομακρυσμένο χωριό, να έχει ουσιαστική και τακτική ποιμαντική παρουσία;

Απάντηση:

Η έλλειψη κληρικών αποτελεί ένα από τα σοβαρότερα ποιμαντικά προβλήματα που αντιμετωπίζουμε και δεν υπάρχει λόγος να το αποκρύπτουμε. Η Μητρόπολή μας περιλαμβάνει πολλές μικρές και απομακρυσμένες ενορίες, με ιδιαίτερες γεωγραφικές και δημογραφικές δυσκολίες. Σε αρκετές περιπτώσεις ένας ιερέας καλείται να εξυπηρετήσει περισσότερες κοινότητες, διανύοντας μεγάλες αποστάσεις. Οι άνθρωποι όμως που κατοικούν στα χωριά αυτά έχουν την ίδια ανάγκη για λατρευτική ζωή και πνευματική φροντίδα με εκείνους που ζουν σε μια μεγάλη πόλη. Η αξία της ανθρώπινης ψυχής δεν καθορίζεται από τον αριθμό των κατοίκων ενός χωριού.

Κατά την πρώτη τριετία της ποιμαντορίας μου είχαμε τη χαρά να πραγματοποιηθούν νέες χειροτονίες. Πρόσφατα, μάλιστα, στις 26 Οκτωβρίου, στον Ιερό Ναό Αγίου Δημητρίου Φλώρινας, χειροτονήσαμε σε Πρεσβύτερο τον π. Παύλο Δημόπουλο. Κάθε νέα χειροτονία αποτελεί μεγάλη ευλογία για την τοπική μας Εκκλησία. Δεν σημαίνει όμως ότι καλύφθηκαν όλες οι ανάγκες. Χρειαζόμαστε νέες ιερατικές κλήσεις, κατάλληλη προετοιμασία των υποψηφίων κληρικών και ουσιαστική μέριμνα για την ποιμαντική στελέχωση των ενοριών μας.

Η Ιερωσύνη δεν είναι μια συνηθισμένη επαγγελματική επιλογή. Είναι κλήση Θεού, θυσιαστική διακονία και μεγάλη ευθύνη απέναντι στις ανθρώπινες ψυχές. Δεν αναζητούμε απλώς ανθρώπους για να καλύψουμε οργανικές θέσεις. Αναζητούμε ανθρώπους που αγαπούν τον Χριστό, γνωρίζουν τη διδασκαλία της Εκκλησίας, διαθέτουν ήθος, υπακοή και πραγματική διάθεση προσφοράς. Ο ιερέας σήμερα πρέπει να μπορεί να σταθεί δίπλα στον σύγχρονο άνθρωπο, να ακούσει τον νέο, να στηρίξει την οικογένεια, να παρηγορήσει τον ηλικιωμένο και να αντιμετωπίσει με διάκριση τις δυσκολίες της καθημερινής ζωής. Γι' αυτό και θεωρώ απαραίτητη τη συνεχή επιμόρφωση και την προσωπική πνευματική καλλιέργεια των κληρικών μας.

Στο πλαίσιο αυτής της προσπάθειας, πραγματοποιήσαμε πρόσφατα, από τις 29 Οκτωβρίου έως τις 2 Νοεμβρίου 2026, Επιμορφωτικό Σεμινάριο Λειτουργικής, με τη συμμετοχή τριάντα και πλέον νεότερων κληρικών της Ιεράς Μητροπόλεώς μας. Μέσα από εισηγήσεις άλλων κληρικών της τοπικής μας Εκκλησίας, οι συμμετέχοντες είχαν την ευκαιρία να προσεγγίσουν ουσιαστικά ζητήματα λειτουργικής τάξεως, να εμβαθύνουν στην ορθή τέλεση των ιερών ακολουθιών και να ανταλλάξουν απόψεις και προβληματισμούς. Θεωρώ ότι τέτοιες πρωτοβουλίες πρέπει να έχουν συνέχεια. Διότι η χειροτονία δεν αποτελεί το τέλος της προετοιμασίας ενός κληρικού, αλλά την αρχή μιας διαρκούς πορείας μαθητείας, πνευματικής καλλιέργειας και υπεύθυνης διακονίας.

Θέλω όμως να σταθώ και σε ένα πρόσωπο που πολλές φορές δεν προβάλλεται όσο θα έπρεπε. Στην πρεσβυτέρα. Σε κάθε χειροτονία εγγάμου κληρικού η παρουσία της συζύγου έχει ιδιαίτερη σημασία. Ο νέος ιερέας δεν ξεκινά μόνος του αυτή τη μεγάλη πορεία. Έχει δίπλα του τη γυναίκα με την οποία αποφάσισε να μοιραστεί τη ζωή του, τις χαρές, τις δυσκολίες, τις ευθύνες της οικογένειας και τις απαιτήσεις της ιερατικής διακονίας. Και εδώ θα ήθελα να πω ότι πολλές φορές μιλούμε για τον ιερέα και ξεχνούμε τη γυναίκα που βρίσκεται στο πλευρό του. Όμως η προσφορά της είναι πολύτιμη.

Γι' αυτό και συχνά απευθύνομαι στις νέες κοπέλες και στις συζύγους των υποψηφίων κληρικών. Τις παρακινώ να μη φοβούνται την ιερατική ζωή. Όταν ο σύζυγός τους εκφράζει την επιθυμία να

ακολουθήσει τον δρόμο της διακονίας, να τον ακούσουν με αγάπη, να προσευχηθούν μαζί του και, εφόσον το επιθυμούν και οι ίδιες, να σταθούν στο πλευρό του και να αποδεχθούν αυτή την κοινή πορεία. Διότι η απόφαση αυτή πρέπει να είναι συνειδητή και ελεύθερη. Η Ιερωσύνη δεν μπορεί να γίνεται αιτία επιβολής μέσα στην οικογένεια, αλλά αφορμή για βαθύτερη συνεργασία, πίστη και προσφορά.

Θα σας πω, μάλιστα, κάτι που πιστεύω βαθιά. Η πρεσβυτέρα δεν φοράει πετραχήλι, σηκώνει όμως και εκείνη έναν σταυρό. Και πολλές φορές, πίσω από έναν καλό ιερέα, υπάρχει μια γυναίκα που προσεύχεται, υπομένει, ενθαρρύνει και στηρίζει αθόρυβα τον σύζυγό της. Αυτόν τον σημαντικό ρόλο τον ανέδειξα και στην πρόσφατη χειροτονία, αναφερόμενος για μία ακόμη φορά και στην πρεσβυτέρα. Θέλουμε νέους ανθρώπους που θα αγαπήσουν την Ιερωσύνη, αλλά και νέες γυναίκες που θα αγαπήσουν αυτή τη διακονία και θα σταθούν με χαρά δίπλα στους συζύγους τους. Η πρεσβυτέρα δεν είναι απλώς η σύζυγος του ιερέα. Μπορεί να αποτελεί πολύτιμη παρουσία αγάπης και ενότητας μέσα στην ενοριακή κοινότητα. Ταυτόχρονα, η Εκκλησία μας οφείλει με πολύ αγάπη να στηρίζει τις οικογένειες των κληρικών της. Δεν μπορούμε να ζητούμε από έναν ιερέα να προσφέρει συνεχώς, χωρίς να τον ακούμε και να ενδιαφερόμαστε για τις ανάγκες της συζύγου και των παιδιών του.

Όσον αφορά τα κενά στις ενορίες, προτεραιότητά μας είναι η καλύτερη οργάνωση της ποιμαντικής παρουσίας, η συνεργασία γειτονικών κοινοτήτων και η τακτική τέλεση ιερών ακολουθιών ακόμη και στα πιο απομακρυσμένα χωριά. Δεν θα υποσχεθώ ότι κάθε μικρή ενορία μπορεί να αποκτήσει αμέσως μόνιμο εφημέριο. Θα ήταν ανεύθυνο να δημιουργήσουμε τέτοιες προσδοκίες. Έχουμε όμως χρέος να αξιοποιήσουμε κάθε δυνατότητα, ώστε κανένας άνθρωπος να μη στερείται την πνευματική φροντίδα της Εκκλησίας.

Και θα ολοκληρώσω με μια σκέψη. Ο ιερέας στο μικρό χωριό δεν είναι μόνο ο άνθρωπος που τελεί τη Θεία Λειτουργία. Είναι εκείνος που γνωρίζει τις χαρές, τις δυσκολίες, τις αγωνίες και τις ανάγκες των κατοίκων. Όταν ο ιερέας, η οικογένειά του και οι ενορίτες συνεργάζονται με πίστη και αγάπη, τότε η ενορία αποκτά πραγματική ζωντάνια. Δεν αναζητούμε απλώς ιερείς για να ανοίγουν

οι Ναοί. Αναζητούμε ανθρώπους που θα κρατούν ανοιχτές τις καρδιές των ανθρώπων στον Χριστό.

12. Η έδρα της Ιεράς Μητροπόλεως. Υπάρχει ζήτημα μεταφοράς στην Πτολεμαΐδα;

Ερώτηση:

Σεβασμιώτατε, το τελευταίο διάστημα ακούγονται αρκετά σχετικά με το ενδεχόμενο μεταφοράς της έδρας της Ιεράς Μητροπόλεως από τη Φλώρινα στην Πτολεμαΐδα. Ορισμένοι μάλιστα συνδέουν αυτές τις πληροφορίες με τη συχνή παρουσία σας στην Εορδαία, τη λειτουργία γραφείου σας στην Πτολεμαΐδα και τη δημιουργία νέων εκκλησιαστικών υποδομών στην πόλη. Υπάρχει πράγματι τέτοιος σχεδιασμός; Έχει τεθεί ζήτημα αλλαγής της ιστορικής έδρας της Μητροπόλεως ή πρόκειται για φήμες που δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα;

Απάντηση:

Χαίρομαι που μου θέτετε και αυτή την ερώτηση, γιατί μου δίνετε την ευκαιρία να διευκρινίσω ένα ζήτημα για το οποίο, όπως πληροφορούμαι, έχουν αναπτυχθεί διάφορες συζητήσεις. Θέλω, λοιπόν, να ξεκαθαρίσω κάτι από την αρχή. Η έδρα της Ιεράς Μητροπόλεως Φλωρίνης, Πρεσπών και Εορδαίας βρίσκεται στη Φλώρινα και δεν υπάρχει απόφαση, ούτε σκέψη για τη μεταφορά της στην Πτολεμαΐδα. Έδρα της Μητροπόλεώς είναι και θα είναι πάντοτε η Φλώρινα.

Καταρχάς, πρέπει να γνωρίζουμε ότι η έδρα μιας Ιεράς Μητροπόλεως δεν αποτελεί ζήτημα προσωπικής επιλογής ή διοικητικής αποφάσεως του οικείου Επισκόπου. Σύμφωνα με το άρθρο 11 του Νόμου 590/1977, του Καταστατικού Χάρτη της Εκκλησίας της Ελλάδος, ο καθορισμός της έδρας μιας Μητροπόλεως ανήκει στην αρμοδιότητα της Ιεράς Συνόδου της Ιεραρχίας και

προϋποθέτει συγκεκριμένη θεσμική διαδικασία. Επομένως, δεν μπορεί κανείς να μεταφέρει μια Μητρόπολη από τη μία πόλη στην άλλη επειδή το επιθυμεί ή επειδή θεωρεί ότι κάποια πόλη διαθέτει περισσότερους κατοίκους ή μεγαλύτερη οικονομική δραστηριότητα. Επιτρέψτε μου εδώ, μιας και μου δίνεται η αφορμή, να πω κάτι που θα βοηθήσει τη σκέψη όσων προβληματίζονται με αυτό το θέμα. Πρώτον δεν είμαι Δήμαρχος Φλώρινας, για να περιοριστώ σε αυτήν. Δεύτερον είμαι Μητροπολίτης μιας μεγάλης γεωγραφικής περιφέρειας πέντε Δήμων και στόχος μου είναι να αγωνίζομαι καθημερινά να διακονήσω τους ανθρώπους, που μου εμπιστεύθηκε ο Χρίστος και η Εκκλησία.

Από την άλλη πλευρά, θέλω να εξηγήσω γιατί επιδιώκουμε την ενίσχυση της παρουσίας μας στην Πτολεμαΐδα. Η Εορδαία αποτελεί ένα ιδιαίτερα σημαντικό τμήμα της Μητροπόλεώς μας, με μεγάλο πληθυσμό, πολλές ενορίες και αυξημένες ποιμαντικές ανάγκες. Από την πρώτη στιγμή της ενθρονίσεώς μου θεώρησα αναγκαίο να βρίσκομαι συχνά κοντά στους ανθρώπους της περιοχής. Γι' αυτό και επιδιώξαμε να οργανώσουμε καλύτερα την παρουσία μας εκεί, με τη λειτουργία γραφείου και την ανάπτυξη κατάλληλων εκκλησιαστικών υποδομών.

Η δημιουργία του νέου Πνευματικού Κέντρου που σας ανέφερα πριν λίγο στην Πτολεμαΐδα εντάσσεται ακριβώς σε αυτή την προσπάθεια. Θέλουμε να υπάρχουν χώροι στους οποίους θα μπορούμε να υποδεχόμαστε τους ανθρώπους, να συζητούμε τα προβλήματά τους, να πραγματοποιούμε ποιμαντικές και κοινωνικές δραστηριότητες και να εξυπηρετούμε αποτελεσματικότερα τις ανάγκες της Εορδαίας. Αυτό όμως δεν σημαίνει αλλαγή της έδρας της Μητροπόλεως. Άλλο είναι η διοικητική και ποιμαντική αποκέντρωση και άλλο η μεταβολή της εκκλησιαστικής έδρας.

Επιτρέψτε μου, μάλιστα, να κάνω μια παρατήρηση. Δεν θα ήθελα ποτέ η παρουσία μου στην Πτολεμαΐδα να εκλαμβάνεται ως απομάκρυνση από τη Φλώρινα, ούτε η φροντίδα μου για τη Φλώρινα να δημιουργεί την εντύπωση ότι παραμελώ την Εορδαία. Το ίδιο να πω εδώ, ισχύει για το Αμύνταιο, που πηγαίνω κάθε Δευτέρα για γραφείο αλλά και για τις Πρέσπες που στόχος μας είναι η ανακαίνιση του Επισκοπείου στον Άγιο Γερμανό και η παρουσία μου εκεί μία

ημέρα κάθε δεκαπενθήμερο. Αυτό που σας ανέφερα ισχύει και για κάθε χωριό της Μητροπόλεώς μας. Δεν υπάρχουν για εμένα περιοχές πρώτης και δεύτερης κατηγορίας. Υπάρχουν άνθρωποι που έχουν τις ίδιες ανάγκες, τις ίδιες αγωνίες και το ίδιο δικαίωμα στην παρουσία και στη φροντίδα του Επισκόπου τους.

Άλλωστε, η ίδια η Φλώρινα αποτελεί το επίκεντρο σημαντικών παρεμβάσεων της Μητροπόλεώς μας. Η ανακαίνιση του Διοικητικού Κέντρου, η αποκατάσταση του Ιερού Ναού της Αγίας Παρασκευής, η προετοιμασία για τη δημιουργία Εκκλησιαστικού Μουσείου και οι υπόλοιπες πρωτοβουλίες μας αποδεικνύουν ότι εργαζόμαστε με συνέπεια για την πόλη και τις ανάγκες της.

Θέλω, επομένως, να είμαι απολύτως σαφής. Η Φλώρινα παραμένει η έδρα της Ιεράς Μητροπόλεώς μας και η ενίσχυση της παρουσίας μας στην Πτολεμαΐδα δεν αποτελεί διαδικασία μεταφοράς της. Δεν θεωρώ σωστό να καλλιεργούνται τοπικοί ανταγωνισμοί γύρω από την Εκκλησία, ούτε να παρουσιάζεται η ανάπτυξη μιας περιοχής ως απώλεια για κάποια άλλη.

Η δική μου ευθύνη δεν είναι να επιλέξω ποια πόλη θα υπηρετήσω περισσότερο. Είναι να διακονήσω ολόκληρη την Ιερά Μητρόπολη, από τη Φλώρινα και τις Πρέσπες μέχρι το Αμύνταιο και την Εορδαία. Διότι η Εκκλησία δεν ενώνει τους ανθρώπους γύρω από μια διοικητική έδρα, αλλά γύρω από τον Χριστό. Και αυτό είναι που οφείλουμε όλοι να διαφυλάξουμε.

13. Η επόμενη τριετία. Τι θα θέλατε να αφήσετε πίσω σας;

Ερώτηση: Σεβασμιώτατε, η πρώτη τριετία είχε έργα, πρωτοβουλίες, συγκινήσεις, αλλά και δύσκολες στιγμές. Αν συναντηθούμε ξανά το 2029, ποια τρία συγκεκριμένα αποτελέσματα θα θέλατε να έχετε πετύχει για την τοπική μας Εκκλησία; Και, πέρα από τα έργα και τους αριθμούς, ποιο αποτύπωμα θα θέλατε να αφήσει η ποιμαντορία σας στις καρδιές των ανθρώπων της Φλώρινας, των Πρεσπών, του Αμυνταίου και της Εορδαίας;

Απάντηση:

Θα ήθελα, πρώτα από όλα, να μας αξιώσει ο Θεός να έχουμε υγεία, δύναμη και διάθεση προσφοράς, ώστε να συνεχίσουμε τη διακονία μας. Εάν συναντηθούμε ξανά το 2029, θα επιθυμούσα να έχουμε επιτύχει τρία ουσιαστικά πράγματα.

Πρώτον, να έχουν προχωρήσει αποφασιστικά τα μεγάλα έργα της Ιεράς Μητροπόλεώς μας, ιδιαίτερα το Κέντρο Φροντίδας Ηλικιωμένων και ΑμεΑ στην Πτολεμαΐδα, σύμφωνα με το εγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα, και να έχει αποδοθεί και πάλι στη λατρευτική ζωή της Φλώρινας ο Ιερός Ναός Αγίας Παρασκευής.

Δεύτερον, να έχουμε ενισχύσει την ποιμαντική παρουσία στις ενορίες μας, ιδιαίτερα στα μικρά και απομακρυσμένα χωριά, και να έχουμε αναπτύξει ακόμη περισσότερο το κοινωνικό μας έργο.

Τρίτον, να έχουμε δημιουργήσει περισσότερες ευκαιρίες για τους νέους ανθρώπους, ώστε να συμμετέχουν ενεργά στη ζωή της Εκκλησίας και να αισθάνονται ότι έχουν ουσιαστική θέση μέσα σε αυτήν.

Πέρα όμως από τα έργα και τους αριθμούς, υπάρχει μια αγωνία που δεν με εγκαταλείπει. Να μη συνηθίσουμε την ερήμωση του τόπου μας. Να μην αποδεχθούμε ως φυσιολογικό γεγονός το κλείσιμο ενός σχολείου, την αναχώρηση ενός νέου ή την εγκατάλειψη ενός χωριού. Θα ήθελα το 2029 να βλέπουμε περισσότερα παιδιά στα σχολεία μας, περισσότερες οικογένειες να δημιουργούν στον τόπο τους και περισσότερους ανθρώπους να αισθάνονται ότι η Εκκλησία βρίσκεται πραγματικά δίπλα τους. Γνωρίζω ότι δεν μπορούμε μόνοι μας να αντιμετωπίσουμε όλα αυτά τα προβλήματα. Μπορούμε όμως να συνεργαστούμε, να διεκδικήσουμε και να αγωνιστούμε. Γιατί ο μεγαλύτερος κίνδυνος για έναν τόπο δεν είναι μόνο να χάνει τους ανθρώπους του. Είναι να χάσει και την ελπίδα του.

Αν κάτι θα ήθελα να παραμείνει από την ποιμαντορία μου, δεν είναι η προσωπική αναγνώριση ή ένας κατάλογος επιτευγμάτων. Θα ήθελα να μείνουν οι άνθρωποι που βοηθήθηκαν, οι οικογένειες που στηρίχθηκαν, οι ενορίες που απέκτησαν ζωή και οι νέοι που γνώρισαν

τον Χριστό. Δεν γνωρίζω πόσα από όσα οραματιζόμαστε θα καταφέρουμε να πραγματοποιήσουμε. Γνωρίζω όμως ότι οφείλουμε να προσπαθούμε καθημερινά, με ταπείνωση, πίστη και αγάπη χωρίς να υπολογίζουμε χρόνο ή κούραση. Διότι στο τέλος δεν θα μας ρωτήσουν πόσα έργα εξαγγείλαμε, αλλά πόσους ανθρώπους διακονήσαμε. Δεν θα μας ρωτήσουν πόσες φορές μιλήσαμε για την αγάπη, αλλά αν την κάναμε πράξη. Και αυτή είναι η ευθύνη που θέλω, με τη χάρη του Χριστού, να συνεχίσω να υπηρετώ στον ευλογημένο λαό της ακριτικής μας Μητροπόλεως. Να εύχεστε.